



ПРОГРАМА
ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА
на Община Любимец
2022 - 2028 година



ОБЩИНА ЛЮБИМЕЦ
ул. "Републиканска" 2, Любимец 6550

*Програма за опазване на околната среда на Община Любимец 2022 - 2028 г. е приета с
Решение № 326, Протокол № 34 от 29.06.2022 г. на Общински съвет – Любимец.*

СЪДЪРЖАНИЕ

Въведение.....	4
Раздел I. Анализ на средата	7
1. Природо-географски фактори	7
1.1. Географска характеристика, местоположение и граници	7
1.2. Административно – териториална характеристика	8
1.3. Релеф, поземлени и горски ресурси	10
1.4. Почви и полезни изкопаеми	14
1.5. Климат	14
1.6. Води и хидрографска мрежа	15
2. Социално-икономически фактори	16
2.1. Демографски и социални характеристики	16
2.2. Икономически показатели	18
3. Анализ по компоненти на околната среда	20
3.1. Атмосферен въздух	20
3.2. Води	22
3.3. Земи и почви	24
3.4. Зелена система и биоразнообразие	25
4. Анализ по фактори на въздействие върху околната среда.....	31
4.1.Отпадъци.....	31
4.2.Шум.....	43
4.3. Здравно-хигиенни аспекти на околната среда	44
5. Управленски фактори	45
5.1. Структура на управлението на дейности, свързани с ОС	45
5.2. Сътрудничество с други институции и организации	48
5.3. Общински бюджет и финансиране на дейностите по ОС	49
5.4. Информирание на обществеността.....	50
Раздел II. Анализ на силните и слабите страни, възможности и заплахи/ SWOT Анализ	51
Раздел III. Визия за околната среда на общината	54
Раздел IV. Цели на програмата за опазване на околната среда	54
1. Генерална стратегическа цел	54
2. Специфични цели	54
Раздел V. План за действие на програмата за опазване на околната среда на община Любимец 2022-2028	57
Раздел VI. Организация за изпълнението на програмата.....	66
Раздел VII. Мониторинг и контрол	67
Раздел VIII. Нормативна и стратегическа рамка	68

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

ВиК	Водоснабдяване и канализация
ВЕЕС	Висш експертен екологичен съвет
ГПСОВ	Градски пречиствателни станции за отпадни води
ДБ	Държавен бюджет
ДЛ	Държавно лесничейство
ЕРЕВВ	Европейския регистър на емисиите на вредни вещества
ЕРИПЗ	Европейски регистър за изпускане и пренос на замърсители
ЕО	Екологична оценка
ЕС	Европейски съюз
ЗБР	Закон за биологичното разнообразие
ЗВ	Закон за водите
ЗЗВВХВПИ	Закон за защита от вредното въздействие на химичните вещества, препарати и продукти
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ЗЗТ	Закон за защитени територии
ЗУО	Закон за управление на отпадъците
ЗЧАВ	Закон за чистотата на атмосферния въздух
ИАОС	Изпълнителна агенция по околна среда
ИЕО	Индивидуални емисионни ограничения
ИСПА	Инструмент за структурни политики по присъединяването
ИУМПС	Излезли от употреба моторни превозни средства
КАВ	Качество на атмосферния въздух
КР	Комплексни разрешителни
ЛУП	Лесоустройствен план
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
НДНТ	Най-добри налични техники
НПОБР	Национален план за опазване на биологичното разнообразие
НПО	Неправителствени организации
НПУДО	Национална програма за управление на дейностите по отпадъците
НСОБР	Национална стратегия за опазване на биологичното разнообразие
НСОСПД	Национална стратегия по околна среда и План за действие
ОВОС	Оценка на въздействието върху околната среда
ОБ	Общински бюджет
ОПИК	Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност”
ОПДУ	Оперативна програма „Добро управление”
ПД	План за действие
ПДК	Пределно допустими концентрации
ПУДООС	Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда
ПРСР	Програма за развитие на селските райони
РИОСВ	Регионална инспекция за околна среда и води
СКОС	Стандарти за качество на околната среда
СПРЗСР	Стратегически план за развитие на земеделието и селските райони
ТБО	Твърди битови отпадъци
dka	Декар
ха	Хектар
t	Тон

ВЪВЕДЕНИЕ

Програмата за опазване на околната среда (ПООС) очертава целите и действията, насочени към опазване, възстановяване и възпроизводство на естествената околна среда, поддържане на разнообразието на живата природа, разумното използване на природните богатства и ресурси в контекста на устойчивото развитие на община Любимец.

Програмата се основава на концепцията, че предотвратяването на отрицателните изменения на екосистемите и нарушаването на техните функции в следствие на антропогенни въздействия е ключов фактор за постигане на глобалната цел на политиката по устойчиво развитие – подобряване на качеството на живот и благосъстоянието. В този смисъл ПООС цели не само по-устойчива околна среда, но и по-добро качество на живот на населението. Друг значим аспект за формиране на общинската екологична политика е оценката на очакваните климатични промени и влиянието им върху територията на община Любимец. Те са свързани най-вече с промяната в режима на температурите и валежите, загубата на биологично разнообразие, щетите върху селското и горското стопанство от засушавания, пожари и др., нарастването на честотата и интензитета на екстремните климатични условия, както и защитата на населението от природни бедствия и катастрофични събития.

Настоящата Програма за опазване на околната среда за периода 2022-2028 г. е разработена в условията на приемственост спрямо предходни общински екологични документи, стопански, финансови и други проучвания за територията на общината. При изготвянето на Плана за действие към ПООС е обърнато специално внимание на Общия устройствен план на община Любимец и Плана за интегрирано развитие на общината за периода 2021-2027 г. за постигане на съвместимост с целите, проектите и дейностите по опазване на околната среда.

Общинската Програма за опазване на околната среда (ПООС) е разработена на основание чл. 79, ал. 1 и ал. 2 от Закона за опазване на околната среда (ЗООС) и се приема от Общинския съвет. Тя е необходима, за устойчиво решаване на екологичните проблеми на територията, запазване на доброто състояние на околната среда и формиране на адекватна политика на Общинска администрация Любимец за ефективно и целесъобразно използване на ресурсите. Програмата обхваща всички дейности, които произтичат като задължение на Общините в съответствие с нормативните документи по опазване на околната среда.

Основните задачи, които се поставят с Програмата, са свързани с актуалните проблеми по опазване на средата, бъдещите инициативи за снижаване на вредните последици от човешката дейност, както и изготвяне на работен план, съдържащ схеми и организация на изпълнение, начини на финансиране, отговорни звена, методи за контрол, превантивни дейности и др. В ПООС се поставят и задачи за интегриране на икономическите и социалните цели с тези по опазването на околната среда при планиране на общинските дейности и създаването на оптимална екологична обстановка с траен ефект за обществото.

Целите на програмата се свеждат до следното:

- Акцентиране върху най-важните екологични проблеми на общината;

Програма за опазване на околната среда на община Любимец 2022-2028г.

- Сравняване и привеждане в унисон с националните и европейски приоритети;
- Обвързване на бъдещите проекти на общинска администрация и дейностите в програмата с националните, световни тенденции и стратегии по управление на околната среда;
- Създаване на организация за насочване на силите на общинските и държавни органи, частния и държавен бизнес, граждански сдружения, научни организации и гражданството към изпълнение на заложените в плана приоритетни мерки или за предотвратяване на нови замърсявания;
- Откриване на източници за финансиране (национални и международни програми, европейски фондове и др.).

Програмата се основава на следните **основни принципи**:

Устойчиво развитие

Устойчивото развитие се дефинира като развитие, което „посреща потребностите на настоящото поколение без да е в ущърб на възможността бъдещите поколения да посрещнат собствените си нужди”. То се постига посредством осъществяването на политики, при които се хармонизират и интегрират икономическото, социалното развитие и опазването на околната среда, като се предотвратяват бъдещи замърсявания и се съхранява биологичното разнообразие.

Опазване на природните ресурси

Постигането на целите на устойчивото развитие изисква съблюдаването на принципа устойчиво използване на природните ресурси и принципа на заменяемост. Природните ресурси следва да се използват при условия и по начини, при които да се съхраняват екосистемите и присъщото им минерално, биологично и ландшафтно разнообразие. Моделите на потребление на възобновяеми ресурси следва да гарантират тяхното непрекъснато и ефективно обновяване, както и запазване и подобряване на качеството им.

Принцип на превенцията и предпазливостта

Необходимо е да се даде предимство на предотвратяването на замърсяванията за сметка на отстраняването на екологичните щети, причинени от тях. Дейности, които съгласно принципа на предпазливостта, представляват потенциална заплаха за околната среда и човешкото здраве следва да се избягват.

Всяка една дейност трябва да се планира и осъществява така, че:

- да причинява минимални изменения на околната среда,
- да създава най-малък риск за околната среда и човешкото здраве,
- да се редуцира до възможния минимум използването на суровини и енергия при производството, дистрибуцията и потреблението на стоки и материали,
- да осигурява възможности за рециклиране, повторно използване и/или извличане на вторични суровини и енергия от отпадъците, генерирани от потреблението на продуктите,
- да се предотвратяват и ограничават отрицателните ефекти върху околната среда още при източника на замърсяване.

Принципът на предпазливостта се прилага посредством оценка на въздействието върху околната среда и използване на най-добрите налични технологии. Липсата на сигурни

Програма за опазване на околната среда на община Любимец 2022-2028г.

научни данни не следва да бъде възприемана като основание за не предприемане на мерки за предотвратяване на деградацията на околната среда, в случаи на потенциални или съществуващи въздействия върху нея.

Интегриране на политиката по опазване на околната среда в секторните и регионалните политики

Според този принцип е необходимо изискванията за опазване на околната среда да бъдат интегрирани в секторните политики и в тези на национално, регионално и местно равнище.

Замърсителят плаща за причинените вреди

Замърсителят заплаща глоби и такси, ако извършваните от него дейности причиняват или могат да причинят натиск върху околната среда, или ако произвежда, използва или търгува със суровини, полуфабрикати и готови продукти, съдържащи материали, увреждащи околната среда. Замърсителят трябва да поеме екологичните разходи, за предприемане на превантивни мерки, ако в резултат на дейността му е възникнала непосредствена заплаха за екологични щети, както и за оздравителни мерки при настъпване на екологични щети.

Прилагане на чисти технологии

Необходимо е да се насърчава въвеждането на „чисти технологии“ и постепенно да се преустановява използването на технологии, които причиняват вредни въздействия върху околната среда. Следва да се прилагат „най-добри налични техники“ в индустрията и енергетиката по смисъла на Директива 96/61/ЕС за комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването, както и „добри земеделски практики“ в селското стопанство, съгласно дефиницията на Организацията за прехрана и земеделие на ООН.

Използване на икономически инструменти за опазване и подобряване състоянието на околната среда

Икономическите инструменти, които се използват за целите на екологичната политика е необходимо да включват стимули за въвеждане на съобразени с опазването на околната среда технологии, иновации, дейности и практики, и да предвиждат постепенно премахване на субсидии, които подкрепят дейности, причиняващи вредни въздействия върху околната среда.

Потребителят плаща

Всеки, който ползва природни ресурси и услуги следва да заплаща реалната цена за тях и да покрие разходите за възстановяването им.

Споделена отговорност

Всички страни, които носят отговорност за замърсяване на околната среда трябва да участват в разрешаването на възникналите екологични проблеми.

Достъп до информация за околната среда

Компетентните органи следва да предоставят на обществеността информация за околната среда. Всеки има право на достъп до наличната информация за околна среда, без да е необходимо да доказва конкретен интерес.

Програма за опазване на околната среда на община Любимец 2022-2028г.

Участие на обществеността във вземането на решения и достъп до правосъдие по въпроси на околната среда

На обществеността следва да бъде осигурена възможност да участва в процеса на вземането на решения за околната среда, както и да ѝ бъде осигурен ефективен достъп до правосъдие по въпроси на околната среда.

В тази връзка, ПООС на община Любимец съдържат раздели, които са обособени по компоненти и фактори на околната среда и следват както разпоредбите на специалните закони по околна среда, така и другите национални планове и програми, които се приемат в отделните сектори, като въздух, води, почви, отпадъци, шум. Поставен е акцент върху използването в максимална степен на наличните и потенциални благоприятни възможности, оползотворяването на природните ресурси чрез неутрализиране на заплахите, които средата поставя:

- преустановяване замърсяването на водите и почвите - изграждане на канализационни системи и съоръжения за пречистване на отпадъчните води;
- подобряване състоянието на екосистемите и биологичното разнообразие;
- развиване на екологосъобразно земеделие и отстраняване на факторите, водещи до деградация на почвите и влошаване на агротехническите им показатели;
- разширяване и усъвършенстване на системата за управление на отпадъците;
- намаляване замърсяването на атмосферния въздух и ограничаване на шумовите емисии.

Програмата за опазване на околната среда на община Любимец 2022-2028 г. е документ с отворен статут, с възможност за периодично допълване, доразвиване и разширяване на обхвата, в съответствие с настъпилите промени в приоритетите на Община Любимец, в екологичното законодателство и в стратегическото развитие на държавата, засягащо общината.

Избраният подход за разработването на Програмата съответства на одобрените от Висшия експертен съвет на МОСВ методически указания. Основният използван инструментариум в разработката е стратегическото планиране, почиващо на социално-икономически, целеви, проблемен и SWOT анализи. ПООС поставя началото за решаване на екологичните проблеми, натрупани през последните години, чрез привличане на всички заинтересовани страни за участие с цел предприемане на действия за отстраняването им.

РАЗДЕЛ I. АНАЛИЗ НА СРЕДАТА

1. Природно-географски фактори

1.1. Географска характеристика, местоположение и граници

Община Любимец е разположена в югоизточната част на Южен централен район за планиране, в област Хасково. Във физикогеографско отношение – на юг, обхваща източните склонове на Източните Родопи, в централната част – Горнотракийската низина – поречието на р. Марица, а на север – ниските разклонения на Сакар планина.

Община Любимец е административен център с територия 344,27 км² и население около 9 085 жители (по информация от преброявания проведени от НСИ през 2019 г.).

Програма за опазване на околната среда на община Любимец 2022-2028г.

Напречно през общината, в посока северозапад – югоизток, преминава Европейския инфраструктурен коридор № 10, съставен от автомагистрала „Марица“, първокласен път I-80 (E-80, E-85) и ЖП линия, свързващи Европа с Близкия изток и Азия. Надлъжно, в посока юг – север, преминават третокласните пътища – III-597 –Любимец – Ивайловград и III-809 – Любимец – Тополовград. В общината има добре изградена общинска пътна мрежа, свързваща всички населени места с общинския център – гр. Любимец.



1.2. Административно териториална характеристика

Община Любимец се намира в област Хасково. Урбанизираната структура се състои от **10 населни места** - административен център град – Любимец и 9 кметства – Малко градище, Лозен, Вълче поле, Васково, Йерусалимово, Оряхово, Георги Добрево, Дъбовец, Белица и едно ваканционно селище „Арда“.

Таблица 1: Категоризация на община Любимец и съставните ѝ населените места

№	ЕККАТЕ	Наименование на административно-териториалната единица	Категория	Площ /км²
1		общ. Любимец	4	344,27
№	ЕККАТЕ	Наименование на населеното място	Категория	Площ/км²
1	44570	град Любимец		57,374
2	03544	с. Белица		28,132
3	10286	с. Васково		16,273
4	12560	с. Вълче поле		49,961
5	14787	с. Георги Добрево		26,574
6	24311	с. Дъбовец		41,383
7	34014	с. Йерусалимово		22,034
8	44077	с. Лозен		21,962
9	46574	с. Малко градище		50,475
10	54033	с. Оряхово		30,103

Урбанистичната структура на общината е подчертано центрична с концентрация на функции в общинския център. В общинския център град Любимец са съсредоточени административното и социално обслужване и основната част от икономическата дейност в общината.



На запад и северозапад Община Любимец граничи с община Харманли, на югозапад – с община Маджарово, на изток – с община Свиленград и Република Гърция, а на юг – с община Ивайловград.

1.3. Релеф, поземлени и горски ресурси

В геоморфоложко отношение, релефът е разнообразен и силно разчленен. Характеризира се като хълмисто-предпланински и равнинно-хълмист релеф. В преобладаващата си част – на юг и север, е с наклони, стръмни склонове и заоблени, заравнени била, а на югозапад от поречието на р. Марица – равнинен и с малки наклони.

В Източните Родопи, главното било следва посоката запад-изток. Започва от връх св. Марина, преминава през м. Барцова чука, връх Шейновец и през м. Мандова могила достига границата с Гърция, формирайки вододела на реките Арда и Марица. На север и на юг от билото се спускат второстепенни била, по-разлати и заоблени, но с наклонени стръмни склонове.

Програма за опазване на околната среда на община Любимец 2022-2028г.

Надморските височини в района са със значителни разлики. Най-високата точка е връх св. Марина – 700 м н.в., а най-ниската – 50 м н.в. – по поречието на р. Марица, югоизточно от град Любимец. Преобладават площите с надморска височина от 100 до 500 м (95%). Съчетанието между хълмист, равнинен и нископланински характер на релефа, диференциацията на наклоните и тяхното изложение, съчетани с постилащата повърхност (горско-дървесната растителност, в по-високите части, представлява компактен комплекс, който с понижаването на надморската височина става по-рехав, като в него се вмъкват все повече земеделски земи), са предпоставка за формирането на местни макроклиматични условия, характеризиращи се с различна степен на благоприятност.

Горите в района заемат почти една трета от цялата площ на общината и имат важно значение, както за икономиката на самата община, така и за икономиката на областта.

Общата площ на общинските горски територии е 4 154.0 ха, от които са залесени 4 002.4 ха, което е 96,4 %. Горските територии на община Любимец са част от ДГС “Свиленград”.

Таблица 2: Разпределение на площта на ОГ Любимец за 2019 г.

- залесена	-	4002.4	ха	96.4	%
- незалесена дървопроизводителна	-	22.6	ха	0.5	%
- недървопроизводителна	-	129.0	ха	3.1	%
Общо	-	4154.0	ха	100.0	%

Тук попадат и всички гори собственост на община Любимец, отговарящи на определението за гора по Закона за горите, независимо от вида територия, върху която са разположени, с изключение на горите в урбанизираните територии.

Благуният и зимният дъб са основните дървесни видове, които дават облика на община Любимец. Общо в пояса от 0 - 800м н.в. те заемат над 70% от залесената площ. Крайречните и лонгозни гори са представени предимно от бяла върба, бяла топола и по-малко полски бряст. Други разпространени дървесни и храстови видове са клен, полски бряст, мъждрян, цер, зимен дъб, косматият дъб, келяв габър, черен бор, бял бор, акация, сребролистна липа, благуен, червен дъб, бадем, дрян, глог, драка и други.

Таблица 3: Разпределение на дървесните видове по площ и кубатура

Дървесни видове	СЪСТАВ		
	залесена площ		
	Ха	куб.м	куб.м/ха
Бял бор	19.9	98	4.9
Смърч	0.1	-	-
Черен бор	150.4	740	4.9
Сребрист смърч	0.1	-	-
Бук	8.8	64	7.3
Червен дъб	6.9	31	4.5
Зимен дъб	1435.9	5312	3.7
Летен дъб	6.5	9	1.4
Благуи	1581.8	5411	3.4
Цер	154.2	594	3.9
Габър	41.7	258	6.2
Бреза	0.8	4	5.0
Мъждрян	61.2	110	1.8
Акация	35.9	124	3.5
Космат дъб	226.9	687	3.0
Келяв габър	71.8	-	-
Айлант	0.8	3	3.8
Бадем	2.0	3	1.5
Брекина	0.5	2	4.0
Полски бряст	18.3	59	3.2
Бяла върба	3.2	20	6.3
Гледичия	0.2	-	-
Клен	5.6	23	4.1
Сребролистна липа	160.9	782	4.9
Мекиш	0.6	3	5.0
Полски ясен	4.1	11	2.7
Маклен	2.4	7	2.9
Пистация	0.9	-	-
Всичко	4002.4	14355	3.6

По функции горските територии се разпределят, както следва:

- със Стопански функции, с обща площ 1766.2 ха, от която 1666.3 ха е залесена.
- със Защитни функции, с обща площ 45.5 ха, от която залесена – 38.1 ха.
- със Специални функции, с обща площ 2342.3 ха, от която 2298.0 ха е залесена.

Програма за опазване на околната среда на община Любимец 2022-2028г.

В горите и горските площи на общината се осъществява добив на дървесина, сено, билки, гъби и горски плодове. В част от горските площи собственост на общината е разрешена и пашата на едър и дребен добитък.

Добивът на дървесина се осъществява предимно от частни фирми. Най-голям е добивът на дърва за огрев, като средногодишното ползване от общинските гори е 3919 плътни куб.м.

Важно значение имат и страничните ползвания. От горските площи на общината, се добиват приблизително 4 тона сено годишно от някои поляни и други сенокосни площи. Добивани са билки, горски плодове и гъби.

Горите имат също важно водоохранно, защитно и рекреационно значение. Със защитните си и противоерозионни функции съдействат за подобряване на микроклимата в района, предотвратяване на ерозията, възстановяване и запазване на почвата. Съществуват приятни условия за туризъм и почивка на населението от района, областта и цялата страна.

В обхвата на ОГ Любимец са разположени горски територии със защитни и специални функции:

1. Природна забележителност “Глухите камъни”, обявена със Заповед № 3702 от 29.12.1972 г на МГОПС - с обща незалесена площ 1,2 ха.

2. Защитена зона за местообитанията BG0000212 “Сакар” – съгласно решение №661/16.10.2007 г. за приемане на Списък на защитените зони за опазване на природните местообитания и дивата флора и фауна (ДВ бр. 85/23.10.2007 г.), което е допълнение към решение №122/02.03.2007 г. за приемане на списък на защитени зони за опазване на дивите птици и защитени зони за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна (ДВ бр. 21/09.03.2007 г.) – с обща площ 207.9ха, само залесена.

3. Защитена зона за местообитанията BG0000578 “Река Марица” – съгласно решение №122/02.03.2007 г. за приемане на списък на защитени зони за опазване на дивите птици и защитени зони за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна (ДВ бр. 21/09.03.2007 г.) – с обща площ 14.3 ха, само залесена.

4. Защитена зона за местообитанията BG0001032 “Родопи-Източни” – съгласно решение №811/16.11.2010 г. за изменение и допълнение на списъци на защитените зони за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна и за приемане на Списък на защитените зони за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна (ДВ бр. 96/0.7.12.2010 г.), което е допълнение към решение №122/02.03.2007 г. за приемане на списък на защитени зони за опазване на дивите птици и защитени зони за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна (ДВ бр. 21/09.03.2007 г.) - с обща площ 2 100.8 ха, от която 2056.5 ха залесена и 44.3 ха незалесена.

5. Защитена зона за местообитанията BG0001034 “Остър Камък” – съгласно решение №122/02.03.2007 г. за приемане на списък на защитени зони за опазване на дивите птици и защитени зони опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна (ДВ бр. 21,09.03.2007 г.) с обща площ 18.2 ха, само залесена.

6. Защитена зона за птиците BG0002021 “Сакар” – съгласно решение № 122/02.03.2007 г. за приемане на списък на защитени зони за опазване на дивите птици и защитени зони за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна и допълнено с решение № 802/04.12.2007 г. за приемане на Списък на защитени зони за опазване на дивите птици и на Списък на защитени зони за опазване на природните местообитания и на дивата флора и

Програма за опазване на околната среда на община Любимец 2022-2028г.

фауна и заповеди № РД-758/19.08.2010 г. (ДВ бр. 72/14.09.2010 г.) и № РД-70/28.01.2013 г. (ДВ бр. 10/05.02.2013 г.)

1.4. Почва и полезни изкопаеми

Почвите не са много разнообразни и богати с изключение на наносните (алувиално-ливадни) по реките. Според Почвено-географското райониране на България, територията на Община Любимец се намира в Средиземноморската почвена област - в Източнородопско-Сакарската провинция.

Почвената покривка на територията на общината е представена главно от три основни вида почви:

- Канелените горски почви заемат предпланинските части на Източните Родопи. Тези почви се характеризират с високо съдържание на глина (до 30%) и притежават глинест хоризонт.
- Богати наносни (алувиално-ливадни) почви по поречието на р. Марица.
- Плитки почви (ранкери, литосоли и рендзини) – на изток по ниските разклонения на Сакар. Тези почви се развиват върху твърди скали, които бавно изветрят и се характеризират с протичането на ерозионни процеси.

Почвеният фонд на общината, в комплекс с хидроклиматичните условия, предлага много добри възможности за развитие на земеделието. Съществуват добри условия за отглеждането на зърнени и технически култури. Зеленчукопроизводството е съсредоточено главно по поречието на р. Марица.

Рудни полезни изкопаеми, представени от полиметална руда, има в район разположен на около 5 км от с. Лозен. Там се намира известното Лозенско оловно-цинково находище, локализирано в обхвата на Лозенския палеовулкан.

В района на Източните Родопи, попадащи в територията на общината, са известни и няколко полиметални рудопроявления ("Св.Марина","Алтън дере" и "Голямата река"), които са били обект също на геологопроучвателните работи. От тях интерес представлява рудопроявление "Св. Марина", в което са установени рудни тела с оловно-цинково-медна минерализация и наличие на злато.

От нерудните полезни изкопаеми, интерес представляват риолитовите скали. В район, разположен на около 4 км западно от с. Лозен, в такива скали, функционира голяма кариера за трошен камък за пътното строителство.

Инертните материали (глини, пясъци и чакъл) имат ограничено и локално значение. По десния бряг на река Марица, преди вливането в нея на река Бисерска, за целите на строителството, се добива средно зърнест пясък.

1.5. Климат

Община Любимец се намира в областта на континентално-средиземноморския климат. В сравнение със съседните територии тук по-силно се проявява средиземноморското климатично влияние. То се изразява предимно с по-високите средни годишни температури и по-чувствителното преместване на главните валежни минимуми и максимуми.

Програма за опазване на околната среда на община Любимец 2022-2028г.

Абсолютната стойност на максималните температури се оценяват като една от най-благоприятните за страната. Главният валежен максимум е октомврийско-ноемврийски. Тогава падат 11-12% от валежите. Главният валежен минимум е през летните месеци – от юни до август.

Средната стойност на годишната температурата на въздуха в общината варира в границите между 12,6°C и 13,6°C. Средните юлски температури са между 22-24°C, а средните януарски температури за общината се колебаят от 0 до 1-2°C над нулата.

Вътрешно годишният ход на атмосферното налягане се характеризира с един максимум през декември или януари, и един минимум през юли, т.е. той е обратен на този на температурата на въздуха. Стойностите му за месеците януари и декември са съответно 1020.78hPa и 1020.22hPa, а за месец юли 1011.41hPa. Средногодишно за страната при температура на въздуха 0°C атмосферното налягане е 1013hPa. Приведени към морското равнище годишните стойности за всички станции в страната са между 1015 и 1018hPa. Преобладаващите ветрове са северозападни и североизточни. През студеното полугодие често духат югозападни и южни ветрове с фонов ефект.

Броят на сухите (с относителна влажност под 30%) и влажните (с относителна влажност над 80%) дни е важен индикатор за атмосферната влажност. Община Любимец попада в групата на райони с най-много сухи дни през годината и съответно най-малко влажни дни. Това определя една средна годишна стойност на влажността на въздуха около 69%.

Годишната сума на валежите на територията на общината е около 500 мм. Максимумът на валежите е зимен (ноември-януари), а минимумът лятно-есенен (юли-септември). Наблюдава се вторичен майско-юнски максимум на валежите. Много чести са интензивните и поройни валежи през май и юни, като случаите на валежи от град през периода от месец май до месец август са 1-2 пъти.

Зимните валежи са най-често от дъжд. Участието на снега (5-6% от годишната сума) е най-малко в сравнение с всички останали райони на страната. Обикновено първата снежна покривка на територията на общината се формира през средата на месец декември. Тя е непостоянна и се топи няколкократно. Средният годишен брой на дни със снежна покривка на територията на общината е около 5.

1.6. Води и хидрографска мрежа

Хидрографският режим в община Любимец е резултат от непосредственото влияние на река Марица и нейните притоци. В обхвата на общината, реката е с широко легло, ниски брегове и със силно променлив воден режим. Течението е бавно, в широко легло – средно 200-250 м. ширина. През летните месеци водите и намаляват и леглото ѝ се изпълва с множество пясъчни острови. За предотвратяване на пролетното разливане на реката, в застрашените участъци, са изградени защитни диги.

Най-големият приток на река Марица е р. Бисерска. Тя идва от с. Бисер, протича през земеделски земи и се влива в Марица северно от гр. Любимец. По на север, но от Сакар планина в Марица се влива и р. Селска, река – от землището на с. Йерусалимово – с

Програма за опазване на околната среда на община Любимец 2022-2028г.

непостоянен дебит, зависещ от годишните сезони. През землището на с. Васково преминава р. Водна, която тече по границата на общината и при с. Младиново преминава в община Свиленград.

В Източните Родопи, по-големите долове, спускащи се в яз. Ивайловград са Тополов дол и Бозалишки дол. Тополов дол събира водите северозападно от с. Вълче поле, а Бозалишки дол е с водосбор от североизточните и източни склонове на Родопите. И двата дола са с непостоянен воден режим, със стръмни брегове, тесни в горните си части, които се разширяват при вливането си в язовира. В общината има множество суходолия, чиито легла се заливат при топенето на снеговете и силни валежи, но водата в тях не се задържа продължително.

Водните ресурси се формират главно за сметка на оттока на р. Марица и нейните притоци, по значителен от които е р. Бисерска. Дължината на р. Марица на територията на общината е около 9,897 км. Друг източник за формиране на водно-ресурсния потенциал са подземните грунтови води. Те са акумулирани главно в речните тераси на Марица и притоците ѝ. Използват се за питейно и битово водоснабдяване.

Като цяло територията на общината се характеризира с малка водоносност. Това се дължи на малката водоносност на Сакар и Хасковска хълмиста земя, които заемат значителна част от нейната територия, а малкото количество валежи характерни за общината (средногодишно 500 л/кв.м), предполагат задължително интензивно напояване, което от своя страна затруднява питейно-битовото водоснабдяване в някои населени места.

Общият брой на изградените водоеми, на територията на общината е 148, с обща площ 151,8 ха. Използват се предимно за напояване на обработваемите площи. Освен тях са изградени и 7 язовира с обща площ от 383,8 ха, от които частта от яз. Ивайловград, попадаща в общинските граници – 347 ха.

2. Социално икономически фактори

2.1. Демографски и социални характеристики

Община Любимец по брой на населението е сред малките общини в Област Хасково. По данни на Националния статистически институт /НСИ/, към 31.12.2019 г. населението на общината наброява 9 085 души. В общината са разположени 10 населени места – град Любимец - общински център и девет села – Малко градище, Вълче поле, Лозен, Белица, Георги Добрево, Йерусалимово, Оряхово, Васково, Дъбовец. По отношение на демографския показател “брой на населението“, по действащата в България, градоустройствена класификация на населените места, отделните селища в община Любимец попадат в следните групи:

- Много малък град (с население до 10 хил. д.) – гр. Любимец;
- Малки села (от 200 д. до 1000 д.) – селата Белица, Вълче поле, Лозен, Малко градище, Оряхово;
- Много малки села (до 200 д.) – селата Васково, Дъбовец и Йерусалимово, Георги Добрево.

Програма за опазване на околната среда на община Любимец 2022-2028г.

Налице е тенденция на непрекъснато понижение на броя на населението, дължаща се не само на отрицателния естествен прираст и застаряването му, но и на повишени нива на емиграция.

Гъстотата на населението е около 26,4 д/км². Териториалното разпределение на населението по селища в община Любимец показва, че то е концентрирано в гр. Любимец и в двете най-големи по брой на населението села (Лозен и Малко Градище). Тази подчертана концентрация на население в трите най-големи селища в общината създава определени затруднения за осигуряване на място на условия за самостоятелно функциониране на детски заведения, училища, амбулатории на общопрактикуващи лекари и др., т.е. на ежедневни обслужващи функции в част от по малолюдните села.

Изменението на броя на населението на общината, е свързано с изменение на възрастовата структура. Налице е продължаващ процес на демографско остаряване, който се изразява в намаляване на селението под 15 години и увеличаване на дела на населението на 65 и повече години. Отрицателният естествен и механичен прираст допълнително задълбочава процеса на застаряване на населението.

Данните от текущата демографска статистика сочат, че община Любимец е с проблемна възрастова структура на населението. Обект на анализ и оценки са т.нар. стандартните възрастови групи. Те обхващат населението в подтрудоспособна, в трудоспособна и в надтрудоспособна възраст. Те имат отношение към фактическото състояние, за броя на активното население, в т.ч. и на броя на заетите лица и др., т.е. на трудовия потенциал на общината.

Образователната структура на населението е един от важните критерии за качествената характеристика и на разполагаемата работна сила. В периода между двете последни преброявания на населението в страната се наблюдава процес на подобряване на образователното равнище на населението на община Любимец. Данните за образователния статус показват, че образователната структура на населението в община Любимец на 7 и повече години значително се подобрява, следвайки ясно изразената тенденция на увеличение на броя и дела на населението с висше и средно образование, при същевременно намаляване на броя на хората с основно и по-ниско образование.

Определящи за динамиката на естествения прираст са раждаемостта и смъртността, повлияни от социално-икономическото развитие.

Естественият прираст в община Любимец е отрицателен и е малко над средното равнище за областта. Върху него влияние оказват както икономическите, така и редица социални фактори, свързани с културата и начина на живот. Безработицата, особено сред младите хора и влошаването на жизненото равнище са сред основните причини. Търсенето на работа от младото и трудоспособно население в репродуктивна възраст в големите градове води до намаляване броя на населението в общината.

На лице е тенденция на непрекъснато понижение на броя на населението, дължаща се не само на отрицателния естествен прираст, но и на повишени нива на емиграцията.

Програма за опазване на околната среда на община Любимец 2022-2028г.

Населението, освен като демографски ресурс се оценява и като трудов потенциал. Част от него изпълнява ролята на важен фактор за развитие на социално-икономическия комплекс на община Любимец. Тази част от населението формира т.нар. икономически активно население. То включва работната сила (заети и безработни лица). Проблемът със заетостта и безработицата е важен социален проблем. Той е изцяло повлиян от икономическия статус на страната и редица други предпоставки като природно-географската специфика на общинската територия, традициите, образователното ниво и възрастовата структура, основната сфера на трудовата ангажираност на населението.

Таблица 4. Население на община Любимец за периода 2011 – 2019 г.

Община	Година	Година	Година	Година	Година	Година	Година	Година	Година
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Любимец	10 087	9 964	9 879	9 744	9 589	9 448	9 334	9 217	9 085

Източник: НСИ

От данните в таблицата е видно, че през посочения период се наблюдава сериозен спад на населението на община Любимец, като тенденция към намаляване на населението се задълбочава.

Демографска прогноза предвижда към 2035 година населението на общината да достигне 8 282 души.

2.2. Икономически показатели

В икономическо отношение община Любимец заема по-скромно място в социално-икономическия комплекс на област Хасково. Това се дължи на по-ограничените ресурси, с които разполага община Любимец. Независимо от това, икономическия сектор на общината до голяма степен съответства на възможностите на общината и на влиянието на външните и вътрешни фактори. Важна роля в развитието на третичния сектор имат отрасли, които се развиват на пазарен принцип и са свързани с благоприятното транспортно – географско значение на общината.

Такива са отрасъл „Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети“, отрасъл „Хотелиерство и ресторантьорство“ и др. На второ място, значимостта на третичния сектор нараства за сметка на по-слабото развитие на отраслите от вторичния сектор (Промисленост), който изпитва в най-голяма степен последиците от икономическата криза.

Със стабилно развитие е и отрасъл „Транспорт, складиране и пощи“. Това се дължи на транспортно-географското положение на община Любимец и ролята на двата вида транспорт – железопътен и автомобилен.

Преобладаващи и структуроопределящите отрасли на местната икономика от вторичния сектор са: промишления отрасъл „Производство на храни, напитки и тютюневи изделия“, отрасъл „Производство на машини и оборудване“, Производство на изделия от текстил и облекла.

Програма за опазване на околната среда на община Любимец 2022-2028г.

Селското стопанство е основен отрасъл в икономиката в община Любимец, характерен за всички селища на общината и осигуряващ поминък на значителна част от населението.

Растениевъдството се определя като основен икономически отрасъл в община Любимец, като все по-силно се утвърждава в икономическият ѝ профил. Ключовите фактори, които имат влияние в тази насока са 1) наличието на качествени поземлени ресурси, 2) благоприятни климатични условия и 3) традиции на населението, в т.ч. наличие на добър производствен опит в аграрния сектор. Инвестиционният интерес в областта на селското стопанство е ориентиран основно в зърно производството и в създаване на нови масиви от трайни насаждения.

В структурата на растениевъдството, важно място има *производството на зърнени храни*. Отглеждат се следните зърнени култури: *пшеница, ечемик, царевица, слънчоглед*. Те формират около една трета от произведената продукция в аграрния сектор в стойностно изражение. През последните години се проявява тенденция тези култури да се отглеждат на по-големи масиви, което повишава и ефективността на това производство.

Зеленчукопроизводството е традиционен подотрасъл на отрасъл „Селско стопанство“ в община Любимец. Благоприятните фактори за развитието му са качествените почвени ресурси, климатичните условия и производствените традиции на населението. В общината се прилагат различни технологии, в зависимост от условията на отглеждане на зеленчукови култури. Най-голям дял заемат *доматите, пиперът, краставиците, лукът, зелето и картофите*, които формират над 95% от стоковата структура на зеленчукопроизводството. Други основни култура в общината са *дините и пъпешите*. Отглеждат се различни плодове – круши, ябълки, праскови и др.

Животновъдство – община Любимец е специализирана главно в отглеждането на говеда, кози, овце, свине и пчелни семейства.

Селското стопанство в община Любимец се развива под формата на лични и кооперативни структури, сдружения и арендатори. Преобладаваща част са личните натурални стопанства. Пазарно-ориентираното производство се реализира от земеделски кооперации и арендатори.

В Община Любимец производството (добив) на електроенергия се характеризира със строителството на фотоволтаични централи – основно на неизползваеми и необработвани земеделски земи с ниска категория на почвите

Горско стопанство – горския фонд на община Любимец попада в обособен горскостопански участък, който е в обхвата на Държавно горско стопанство Свиленград. Горите и горските площи от района са разположени в Източни Родопи, по поречието на р. Марица и южната част на Сакар планина. Най-голям процент гори има в землищата на с. Вълче поле, с. Дъбовец и с. Малко градище. От общия размер на всички залесени площи по-голямата част от тях е заета от широколистни дървесни видове, което е характерно за Източните Родопи. Общата площ на горскостопански участък „Любимец“ е 4 262,5 ха. От общия размер на всички залесени площи по-голямата част от тях е заета от широколистни дървесни видове (бук, черен дъб, зимен дъб, летен дъб, благуна, цер, акация, космат дъб,

Програма за опазване на околната среда на община Любимец 2022-2028г.

келяв габър, полски бряст, сребриста липа, бяла тополя). Общата площ на защитените и специализирани горски територии е 2 524,3 ха.

Дърводобивът е една от стопанските дейности с потенциал за развитие в община Любимец, но въпреки големите площи на горския фонд, той не е развит, поради ниската норма на добив от представените видове.

Търговия и услуги – търговската мрежа на територията на община Любимец е сравнително добре развита. Фирмите, работещи в областта на търговията и услугите са основно микропредприятия.

Туризм - От туристическите ресурси за културен и познавателен туризъм от по-добро популяризиране се нуждае Тракийското светилище (Тракийски култов комплекс) „Глухите камъни“ в землището на с. Малко градище, Етнографската сбирка към читалището в с. Лозен и др.

Традициите в лозарството и винарството в общината са фактор за развитие на винения туризъм. Основно направление в туристическия сектор в общината е транзитния туризъм, който също е свързан с транспортно-географското положение на общината.

Ваканционният туризъм е свързан с принадлежността на част от яз. „Ивайловград“ в обхвата на община Любимец.

3. Анализ по компоненти на околната среда

3.1. Атмосферен въздух

За контролиране на основните и допълнителни показатели на територията на страната се разполагат пунктове за мониторинг на качеството на атмосферния въздух, като част от Националната автоматизирана система за екологичен мониторинг, подсистема – “Въздух”. За община Любимец пунктовете са подвижи, обслужвани от мобилната станция за контрол на качеството на атмосферния въздух.

По класификация (съгласно Приложение №1 към чл. 10, ал. 3 и 4 от Наредба №7 за оценка и управление качеството на атмосферния въздух) пунктовете за мониторинг биват:

1. Транспортно – ориентирани (Т) пунктове за мониторинг са тези, при които броят на МПС, преминаващи в кръг с радиус 50 м, е не по-малък от 2500 превозни средства на денонощие.
2. Промислено – ориентирани (П) пунктове за мониторинг са тези, при които има преобладаващо влияние на емисии от производствени и други дейности.
3. Градски фонові пунктове за мониторинг (ГФ) са тези които са разположени в застроената част на град, които не отговарят на критериите по т.2.
4. Извънградски фонові пунктове за мониторинг (ИФ) са разположените на 3-10 км от град, които не отговарят на критериите по т.2 и 3.
5. Регионални пунктове за мониторинг (Р) са разположените на 10-50 км от град, които не отговарят на критериите по т. 2 и 3.
6. Отдалечени пунктове за мониторинг (О) са разположените на повече от 50 км от град, които не отговарят на критериите по т.2 и 3.

Програма за опазване на околната среда на община Любимец 2022-2028г.

Съгласно районите за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух (чл. 30, ал. 1 от Наредба № 7 за оценка и управление качеството на атмосферния въздух) Община Любимец попада в "райони", в които нивата на един или няколко замърсителя са между съответните горни и долни оценъчни прагове.

На територията на общината не са регистрирани наднормени количества на вредни емисии в атмосферата. Тук липсват големи промишлени предприятия, замърсители на околната среда.

Замърсяването на атмосферния въздух от транспорта е свързано с лошото състояние на моторните превози средства, качеството на използваните горива, организацията на движение, състоянието на улиците и пътищата. Този вид замърсяване на въздуха заема все по-голямо място в общото замърсяване, поради увеличаване на броя на автомобилите, дългия срок на експлоатацията им, лощата материално-техническа база за поддържането им.

Замърсяване на въздуха от строителни дейности е главно от прах и твърди частици. Практически то не оказва съществено влияние за състоянието на атмосферния въздух в общината.

Комунално-битовите дейности са едни от основните дейности, замърсяващи въздуха в общината. Основното замърсяване е през отоплителния сезон и е причинено от използването на лошокачествени твърди и течни горива.

Контролът на състоянието на атмосферния въздух се извършва ежегодно от станция за фонов мониторинг на РИОСВ-Хасково. Наблюдаваните показатели за качеството на атмосферния въздух са: серен диоксид, азотен диоксид, оловни аерозоли, прах, сероводород.

Дейността на Националната система за мониторинг на качеството на атмосферния въздух се регламентира със Заповед на Министъра на околната среда и водите в т.ч. брой, вид на пунктовете, контролирани атмосферни замърсители, методи и средства за измерване. Националната система за мониторинг на околната среда извършва оценка на качеството на атмосферния въздух (КАВ) върху територията на страната, разделена на 6 Района за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух.

Мобилна автомобилна станция за контрол качеството на атмосферния въздух към Изпълнителна агенция по околна среда ще следи за чистотата на въздуха в община Любимец периодично веднъж на сезон.

Параметрите, които ще бъдат наблюдавани, са температура, влажност, слънцегреене, посока и сила на вятъра, серни и азотни окиси, въглероден оксид, метани, фини прахови частици, сероводород, озон, амоняк. Анализът на получените резултати ще послужи за определяне на мерките, които трябва да бъдат предприети с цел осигуряване на здравословна жизнена среда в общината.

В резултат на прилагането на екологичното законодателство по отношение на източниците на замърсяване на атмосферния въздух в периода от 2010-2012 г. е налице значително намаляване на нивата на емисиите на финни прахови частици.

Програма за опазване на околната среда на община Любимец 2022-2028г.

Мерките, които общинското ръководство предприема за намаляване на замърсяването на въздуха са концентрирани както в центъра на общината, така и в останалата част, те са свързани преди всичко с опазване на чистотата на града и благоустройството, градския транспорт, градоустройството и контрол по замърсяването.

Изводи:

В община Любимец не са констатирани превишения на нормите за КАВ, поради което не се предвиждат чести планови контролни измервания с мобилна станция. Общината се характеризира с добро качество на атмосферния въздух. Няма установено превишаване на ПДК, климатичните условия не благоприятстват задържане и събиране на атмосферни замърсители в приземния въздушен слой. В общината няма съществени промишлени източници на вредни емисии във въздуха.

Отоплителните инсталации са основен източник на замърсяване на въздуха през зимния сезон. Желателно е да се търсят и използват нови енергийни източници, което би допринесло за ограничаване на емисиите, свързани с използването на течни и твърди горива, които се характеризират с високо съдържание на сяра.

За намаляване на количеството енергия за отопление е необходимо да се стимулират технологии, намаляващи топлинните загуби, изпълнението на саниращи мероприятия - топлоизолации и подмяна на дограми с нисък коефициент на топлопроводимост и използването на алтернативни източници на енергия - напр. слънчева енергия, за което климатичните дадености в общината са изключително благоприятни.

3.2. Води

Оценката за състоянието на водните тела (повърхностни и подземни) е част от Плана за управление на речните басейни (ПУРБ) и се актуализира на всеки шест години. В ПУРБ 2016-2021г., за Източнобеломорския район е изготвена оценка за състоянието на повърхностните и подземни водни тела на база данните от мониторинга през периода 2010-2014 г. Допълнително Басейнова дирекция "Източнобеломорски район" изготвя междинни оценки за състоянието на водните тела и ежегодни доклади за състоянието на водите, включващи анализ на резултатите от мониторинга през предходните години. Мониторингът бива контролен и оперативен.

Съгласно чл. 169, ал. 2 от Закона за водите, мониторингът на водите и на зоните за защита на водите осигурява съгласуван и изчерпателен преглед на състоянието на водите във всеки район за басейново управление. Мониторингът се извършва по одобрени от Министъра на околната среда и водите програми, разработени от басейновите дирекции в съответствие със спецификата на водните тела и техните характеристики.

Комунално-битови дейности са основна причина за замърсяването на водите в общината. Поради липсата на пречиствателни станции за отпадъчни води в населените места, всички отпадъчни води от бита попадат в реките, водоемите или деретата.

Ядрото на общината – гр. Любимец, няма пречиствателна станция за отпадни води. В населените места отпадните води се заустват без пречистване – директно в реките.

Програма за опазване на околната среда на община Любимец 2022-2028г.

Проблемът ще се реши с изграждането на ПСОВ в Любимец и модулни пречиствателни станции в избрани селища с по-голямо население. За опазване и подобряване на количествените и качествените показатели на питейните водоизточници е необходимо възстановяване санитарно-охранителните зони и спазването на определения режим в границите на отделните им пояси.

Водопроводната мрежа в община Любимец е морално остаряла, изпълнена предимно от етернитови и стоманени тръби. Това води до чести аварии, неритмично подаване към консуматорите, течове и голям процент загуби на питейна вода. Ежегодно се извършва реконструкция на водопреносната мрежа, като подмяната на старите тръби с полиетиленови започва от магистралните водопроводи на населените места. През 2015 г. е реконструирана част от водопроводна мрежа в селата Белица, Георги Добрево и Малко градище. Предстои изготвяне и реализиране на проект доизграждане и реконструкция на водоснабдителните системи на с. Георги Добрево и с. Лозен.

Канализационната система на града е смесен тип за битови и дъждовни отпадъчни води. Общата дължина на съществуващата канализационна мрежа 19 907 м като данните са от 2012г и може да не са съвсем верни и не обхваща цялата територия на гр. Любимец. Предвиден е проект за изграждане на канализационна мрежа и реконструкция на водопроводната. В останалите девет населени места в община Любимец няма изградена дори частична канализационна система. Използват се предимно септични ями и поливни кладенци.

През изминалия период за голяма част от водоизточниците са проведени процедури и са получени разрешителни за водоползване, съгласно изискванията на нормативната уредба – Закона за водите и наредбите към него.

Изводи:

Повърхностните и подземни води на територията на община Любимец, като цяло са с добро качество. Проблемите са свързани главно с количеството и пречистването на питейните води, липсата на канализационна мрежа и пречиствателни станции за отпадни води в населени места на общината. Водопреносната мрежа също е остаряла, амортизирана и загубите на вода са значителни. Необходимо е да се предвидят мерки за подобряване на цялостната инфраструктура в общината, с акцент върху подобряване на ВиК инфраструктура.

Незадоволителното състояние и нарушаване на речните легла от хидроморфологични изменения пораждат необходимост от корекция на реките и деретата за превенция от природни бедствия и ограничаване вредното въздействие на водите.

Съществуват много нерешени проблеми при управлението и опазването на водите, свързани с остаряла и амортизирана техника и съоръжения, ограничени финансови възможности, заустване на непречистени отпадъчни води във водоприемниците и други.

3.3. Земи и почви

Почвите не са много разнообразни и богати с изключение на наносните (алувиално-ливадни) по реките. Според Почвено-географското райониране на България, територията на Община Любимец се намира в Средиземноморската почвена област - в Източнородопско-Сакарската провинция.

Тя се характеризира с доминирането на плитки почви (Leptosols) – ранкери с литосоли, на ранкери с канеленовидни лесивирани (chromic, LVx) почви. Уникални тук са червените канеленовидни лесивирани почви (ferric, LVf), андосолите (Andosols) и планосолите (Planosols), площите на които са ограничени. Почвите на провинцията са предимно от IV бонитетна група – лоши. Проблем за опазване на почвите, е ерозията.

Замърсяването на почвите е локализирано в района непосредствено тангиращ Е80 – подложен на екологичен риск от вредния ефект на автотранспорта. По Е80 преминава интензивен поток от леки коли, товарен и пътнически автотранспорт. Замърсяването има локален характер. Изследванията на почвата с профил 0,30 см (известен като “орен” слой в който е разположена основната биомаса на кореновата система при тревистите растения) показва, че основния екологичен проблем постъпва от акумулирането на оловото в повърхностния слой на почвата. Успоредно с оловното замърсяване, в резултат на изгорелите газове от автотранспорта и въздушния аерозол от микрочастици от износването на гумите, формират допълнително замърсяване, не само с тежки метали, но и с други вредни газове.

На територията на община Любимец ерозионните процеси имат ограничен характер, но климатът на района, и релефът в някои части на общината могат да създадат благоприятни условия за развитието на ерозията при безконтролни сечи и безразборна паша. Силните засушавания, съчетани с внезапни и обилни дъждове, могат да предизвикат развитие на ерозионните процеси там, където човешката дейност е създала подходящи за това условия.

Нарушените терени имат локален характер и се дължат основно на - ветрова и водна ерозия, която е сериозен проблем, от който потенциално са застрашени около 3/4 от площите в планинските и хълмисти южни и северни части.

Делът на водната ерозия е по-значителен от този на ветровата. На водна ерозия са подложени всички обработваеми земи с наклон над 6 градуса в хълмистите части.

Съществена причина за нарушения на терена е антропогенната дейност, изразяваща се в нарушения на релефа от добивни дейности и изграждането на инфраструктурни обекти (пътища, външни ВиК мрежи) и др., но те имат локален характер. Свлачищата са също с локален характер.

Изводи:

Почвите са ограничен и практически невъзстановим природен ресурс и е необходимо опазването им да е приоритет на всеки. Само с общи усилия и действия на всички

Програма за опазване на околната среда на община Любимец 2022-2028г.

компетентни органи ще се постигнат положителни резултати относно трайното намаляване и/или предотвратяване на дейностите и процесите, водещи до вредни изменения на почвата.

Сериозен проблем за почвеното плодородие е паленето на стърнища; образуването на нерегламентирани замърсявания на почвите с отпадъци около населените места. Тенденцията е към намаляване на нерегламентираното изхвърляне на отпадъци. Потенциални източници причиняващи замърсяване на почвите са: промишлеността; транспорта; отпадъците; химическите средства, „пренесени“ чрез праха и аерозолите по въздушен път; инфилтрацията на замърсени с вредности води; химизацията на селското стопанство (растителната защита – използването на пестициди и минерални торове), строителни и др. дейности в самите населени места.

3.4. Зелена система и биоразнообразие

3.4.1. Защитени зони и биоразнообразие

Общоевропейската мрежа „Натура 2000“ е съставена от защитени зони, целяща да осигури дългосрочното оцеляване на най-ценните и застрашени видове и местообитания за Европа в съответствие с основните международни договорености в областта на опазването на околната среда и биологичното разнообразие.

Местата, попадащи в екологичната мрежа се определят в съответствие с две основни за опазването на околната среда Директиви на Европейския съюз – Директива 92/43/ЕИО за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна (наричана накратко Директива за местообитанията) и Директива 2009/147/ЕО относно опазването на дивите птици (наричана накратко Директива за птиците).

Екомрежата е създадена през 1992 г. чрез приемането на Директивата за местообитанията, която заедно с Директивата за птиците представлява крайъгълният камък на политиката за опазване на природата в Европа. Тя е важен елемент от изпълнението на поетия ангажимент от държавните и правителствените ръководители в Европа по време на срещата им на високо равнище в Гьотеборг през 2001 г. за „спиране на загубата на биологичното разнообразие до 2010 година“.

Целта на мрежата „Натура 2000“ е да се опазват и управляват уязвими видове и местообитания в тяхната естествена област на разпространение в Европа, без оглед на национални или политически граници. „Натура 2000“ не е просто система от строго охранявани природни резервати. Тъй като тя е неразделна част от общия пейзаж, важно е обектите да продължават да се управляват по начин, който отчита присъствието на уязвими местообитания и видове.

Към 2020 г. националната мрежа от защитени зони включва: 120 защитени зони за опазване на дивите птици, покриващи 23.1% от територията на България; 234 защитени зони за опазване на природни местообитания, покриващи 30,3% от територията на България.

На територията на Община Любимец се намират защитени местности, природни забележителности и защитени зони по „Натура 2000“.

Защитена местност "Бакърлията" с площ от 387,15 ха и заема част от територията на община Любимец, в землището на с. Йерусалимово, в района на Сакар планина. Характеризира се с голямо биологично разнообразие. В местността се срещат различни видове птици, животни и растения. Обявена е за защитена с цел дългосрочно опазване популациите на световно и европейско застрашени видове земноводни, влечуги, птици, бозайници и растения, типични за Сакар местообитания и ландшафти. Местността „Бакърлията“ е обявена и за орнитологично важно място с гнездови находища на видове, защитени от Закона за биологичното разнообразие.

Защитена местност "Долната Ова" е в землището на гр. Любимец и е обявена с цел опазване на естествено находище на блатно кокиче. Това е едно от малкото останали находища в страната с площ от 20 ха. Блатното кокиче е с голямо икономическо значение.

На територията на общината са разположени природните забележителности – „Птичи камък“, „Меден камък“ и „Глухите камъни“.

Природна забележителност „Птичи камък“ (Куш кая) представлява огромна скала, наподобяваща орел, в землището на с. Вълче поле. При археологически разкопки е установено, че скалата е била древен тракийски култов комплекс. По време на разкопките, извършени през 2005 година са разкрити останки от сгради, керамика и част от крепостен насип. Предполага се, че е бил ограден от крепостна стена и вероятно е бил свързан с другият такъв скален комплекс – „Глухите камъни“.

Природна забележителност „Глухите камъни“ е един от най-големите тракийски скален култово-погребален комплекси в землището на с. Дъбовец в Източни Родопи. Възникнал е през ранно-желязната епоха и е функционирал през Античността и Средновековието.

Представлява комплекс от над 200 трапецовидни ниши, които са издълбани върху монолитен скален блок, изсечени в скалата две гробници и стълба, водеща към водохранилище и тракийско селище, съществувало южно от скалата. Изградена е и църква от V-VI век и част от манастирска обител, която вероятно е разрушена и разграбена от войниците на Третия кръстоносен поход. Светилището е разположено върху четири скални масива, разделени от дълбоки проломи.

В местността „Меден камък“ (Кован кая) се намира Кралимарков камък с форма на бутилка и височина 50 м. По южната страна на височина 7 м от основата има фурнообразна гробница и 24 трапецовидни ниши от всички страни на скалата.

Програма за опазване на околната среда на община Любимец 2022-2028г.

Таблица 5: Защитени местности и природни забележителности

Статут и име на ЗТ	Заповед на МОСВ за обявяване на обхвата на ЗТ	Землище	Площ ха	Фонд	Стопанисвани от
ЗМ „Долна ова”	№ 19388/03.07.1970	Любимец	20	ССФ	Частни стопани
ЗМ „Бакърлията”	№ РД 472/11.07.2001	Йерусалимово	279	ДФ ССФ	ДЛ Свиленград
ПЗ „Глухите камъни”	№ 3702/29.12.1972	Вълче поле	2	ДФ	ОГФ - Любимец
ПЗ „Меден камък”	№ 3702/29.12.1972	Вълче поле	1	ДФ	ДЛ Свиленград
ПЗ „Птичи камък”	№ 3702/29.12.1972	Вълче поле	1	ДФ	ДЛ Свиленград

На територията на общината са обособени защитени зони от националната екологична мрежа Натура 2000:

Защитена зона по Директивата за местообитанията:

- „Река Марица” – с код BG0000578 – в землището на гр. Любимец;
- „Сакар” – с код BG0000212 – в землищата на с. Васково, с. Георги Добрево, с. Йерусалимово и с. Оряхово;
- „Остър камък” – с код BG0001034 – в землищата на гр. Любимец и с. Белица;
- „Родопи-Източни” – с код BG0001032 – в землищата на с. Малко градище, с. Дъбовец и с. Вълче поле.

Защитена зона по Директивата за птиците:

- „Сакар” – с код BG0002012 – землищата на с. Васково и с. Георги Добрево;
- „Радинчево” – с код BG0002020 – землищата на гр. Любимец, с. Йерусалимово и с. Оряхово;
- „Язовир Ивайловград” – с код BG0002106 – землищата на с. Дъбовец и с. Вълче поле.

Според Червената книга на Република България (електронно издание от 2011г.), на територията на Община Любимец са установени 35 растителни вида под заплаха. От тях 9 са с категория критично застрашен, 22 са с категория застрашен и 4 - с категория уязвим. В това число 7 от видовете са български ендемити, 6 са балкански ендемити и 2 са балкански субендемители.

Критично застрашени растителни видове са: Дългостълбчесто винче (Дългостълбчесто паче гнездо), Кълбосеменно лютиче, Наделенолистно великденче, Опахат егилопс, Пълзящ гръмотрън, Стоянова дрипавка (*Балкански субендемит*), Странджански воден морач (*Балкански ендемит*), Тракийска класица (*Български ендемит*), Уроспермум.

В категорията застрашени попадат Азиатска каменоломка, Андрახне, Балкански шпорец (*Балкански ендемит*), Веленовскиеве еньовче (*Български ендемит*), Гола копривка (*Терциерен реликт*), Гризебахова кутявка (*Балкански ендемит*), Грудков здравец, Елвезиево кокиче, Ехинофора, Жлезист лопен (*Балкански субендемит*), Зъбчата урока,

Програма за опазване на околната среда на община Любимец 2022-2028г.

Критски ветрогон, Кръглолистна вълча ябълка, Кълбеста детелина, Одрински лопен (*Балкански ендемит*), Плосколюспесто подрумиче (*Български ендемит*), Синя айважива, Скален лопен (*Балкански ендемит*), Стоянова айважива (*Български ендемит*), Тракийска овчарска торбичка (*Български ендемит*), Тъмнотилава самогризка, Чуждоземен шпорец.

Уязвими растения са: Костова тлъстига (*Български ендемит*), Небодлива метличина (*Български ендемит*), Пърчовка, Тракийски клин (*Балкански ендемит*, *Терциерен реликт*).

По Закона за биологичното разнообразие (ЗБР) (Приложение № 3) - 19 от гореспоменатите 35 застрашени растителни вида са със статут защитени, а 2 са под закрила, като са включени към видовете, чиито местообитания подлежат на опазване по ЗБР (Приложения № 2, № 2а).

На територията на Община Любимец по-голяма част от находищата на застрашените и защитени видове растения попадат в защитени зони от Европейската екологична мрежа НАТУРА 2000 в България, а някои от тях са в обхвата и на защитени територии.

Други защитени растения по Закона за биологичното разнообразие и/или включени в защитени територии в обхвата на Община Любимец са Див божур (Червен божур), Блатно кокиче, Бодлив залист (Миши трън, Миши чемшир, Самодивски чемшир), Зайча сянка (Аспарагус, Лечебна спаржа, Самодивска метла).

В района на общината има добри условия за развитието на лова и риболова (по р. Марица, яз. "Ивайловград" и др.).

От пернатия дивеч се срещат яребици, кеклици, фазани, гълъби, пъдпъдци и др., плаващ дивеч – гъски, патици, корморани, чапли и др., дребен дивеч – зайци, лисици, белки, златки и др., едър дивеч – елени, сърни, диви свине, чакали, вълци. Тук се срещат още ястреби, мишелови и царски орли.

3.4.2. Лечебни растения

Лечебните растения в естествените им находища трябва да се опазват от увреждане и унищожаване с цел осигуряване на устойчивото им ползване като част от естествения растителен генетичен фонд със сегашна или бъдеща ценност. В района на община Любимец се срещат следните билки: Бял равнец, Айважива, Черна елша, Обикновен пелин, Зайча сянка, Ранилист, Дива тиква, Червен кантарион, Змийско мляко, Синя жлъчка грапаовплодна, Обикновен повет, Обикновен дрян, Смарадлика, Червен (обикновен) глог, Кукувича прежде европейска, Вълнест напръстник, Полски хвощ, Елшовиден зърнастец, Мъждрян, Росопас, Бударица, Еньовче, Градско омайниче, Бръшлян, Голо изсипливче, Хмел, Черен блян, Жълт кантарион, Дяволска уста обикновена, Блатно кокиче, Обикновена луличка, Лечебна комунига, Маточина, Обикновена мента (джоджен), Обикновен гръмотрън, Обикновен риган, Драка, Пипериче, Чобанка, Мехунка, Ланцетовиден (Теснолистен) живовлек, Голям (Широколистен) живовлек, Пача трева, Пълзящо прозорче, Лечебна иглика, Трънка, Жълтурче, Обикновена шипка, Брош, Обикновен киселец, Бодлив залист, Бяла върба, Нисък (Тревист) бърз, Черен бърз, Лечебно сапунче, Живениче, Черно кучешко грозде, Офика, Черен оман, Вратига, Обикновено подбиче, Мащерка,

Програма за опазване на околната среда на община Любимец 2022-2028г.

Дребнолистна липа, Трабузан (Бабини) зъби, Подбел, Коприва обикновена, Гъстоцветен (Висок) лопен, Върбинка, Великденче, Миризлива теменуга, Трицветна теменуга.

В землището на гр. Любимец, в местността “Долната ова”, се намира находище на блатно кокиче, обявено със Заповед на бившето МГГП ПФ за защитен вид, но върху частни, възстановени земи. Защитената местност е една от малкото останали находища на блатно кокиче за страната. Площта на находището е 20 ха. Използва се като суровина за добиване на алкалоида Галантамин, на чиято основа се произвежда уникалното българско лекарство за лечение на детски паралич - Нивалин. Галантамина е основен компонент за производството и на други лекарствени препарати /Нивалет, Ниватонин/, лекуващи редица неврологични заболявания.

Община Любимец съвместно с РИОСВ гр. Хасково и други обществени организации трябва да организира контрола при добиване на лечебните растения, съгласно чл. 50 ал. 4 от Закона за лечебните растения на територията на горското стопанство.

Опазването включва поддържането и съхраняването на екосистемите, съдържащи лечебни растения, на естествените им местообитания, както и поддържането и възстановяването на жизнеспособни популации от лечебни растения.

3.4.3. Зелена система

Зелената система е предназначена да подобрява жизнената среда и облика на населените места, чрез поддържане на екологична, рекреативна, естетическа и защитно-мелиоративна функции. Тя играе важна роля за градската околна среда, санитарно-хигиенните условия на живеене и свързания с това здравен статус на населението.

Зелената система включва следните категории зелени площи:

- Обществени паркове и градини;
- Специализирани паркове и градини;
- Санитарно-защитни озеленяване;
- Транспортно озеленяване;
- Озеленяване за ограничени ползване;

Те имат следните по-важни социални и екологични функции: рекреационни (задоволяват потребностите от спорт и отдиш; естетически и ландшафтно-естетически; биоклиматични – приток на свеж чист въздух от крайградските зони, подобряване на микроклиматичните характеристики на средата; мелиоративни – преразпределение на повърхностния и подземен отток на водите; екологични – предотвратяване миграцията на замърсителите от урбанистичните дейности и транспорта, продуцират кислород, поглъщат част от вредните газове и праха, блокират миграцията на тежките метали (от транспорта и промишлеността) в почвата и околната среда.

Местата за отдиш и зелена система включват градинки и паркове в общинския център и кметствата, които са приоритетно оформени пред сградите с обществено предназначение.

Зелените структури в санитарно-защитното озеленяване са с основно екологично предназначение – ветрозащитни пояси, озеленени крайречни сервитути, озеленени дерета и оврази, санитарно-защитни пояси, транспортно озеленяване.

Програма за опазване на околната среда на община Любимец 2022-2028г.

Деретата и овразите на територията на община Любимец в голямата си част са обраснали с естествена местна влаголюбива растителност. Санитарно-защитни пояси има на определени места в общината, покрай по главните пътища. Транспортното озеленяване включва зеленината и уличните дървета по протежението на главните и второстепенни улици. Нормативно озеленяването на урбанизираните територии се определя в Закона за устройство на територията, Закона за опазване на околната среда, Наредба № 7 за правила и нормативи за устройство на отделните видове територии и устройствени зони на Министерството на регионалното развитие и благоустройството. На местно ниво има действаща Наредба № 28 за опазване на околната среда и изграждане и опазване на зелената система на територията на община Любимец, приета с решение № 162 с Протокол № 16 от 07.12.2016год. на Общински съвет – Любимец.

Основа на зелената система са озеленените площи, предназначени за широко обществено ползване – паркове, градини, улично озеленяване, извънселищни паркове и лесопаркове, представляващи публична собственост. Допълващи зелената система са озеленените площи за ограничено обществено ползване в имотите за жилищни, вилни, обществени, производствени, спортни сгради, както и озеленените площи с друго специфично предназначение – гробищни паркове и защитни насаждения. Системата на зелените площи в населеното място представлява взаимно съгласувано разполагане на различните видове зелени и свободни площи с цел да се осигурят най-благоприятни хигиенни условия, декоративни ефекти и създаване на условия за отдих на населението.

Зелената система включва следните структурни елементи: тревни площи, декоративна растителност, алеи, площадки и архитектурни декоративни елементи и съоръжения.

Озеленяването влияе на температурата, относителната влажност, скоростта на движение на въздуха; върху подобряване на химичния състав на въздуха, намаляване на праха в него, както и на намаляването на шума в градската среда.

Озеленените площи за широко обществено ползване и площите със специфично предназначение са публична собственост на държавата и общините.

Зелените системи и озеленените площи се устройват в съответствие с одобрените общи и подробни устройствени планове на урбанизираните територии и подробни устройствени планове за парковете и градините, като се спазват правилата и нормативите в наредбата.

Зелените площи на територията на гр. Любимец възлизат на 21 401 кв. м. От тях централен парк заема 10 090 кв. м. Поддържането на зелените площи се осъществява от служители по озеленяване към Дейност "Чистота и благоустройство" към общинска администрация. Към настоящия момент централен градски парк и зелените площи в централната част и извън нея са в много добро състояние.

Като се добавят зелените крайградски зони се достига нормата, съгласно Наредба №7 за правила и нормативи за устройство на отделните видове територии и устройствени зони,

нормативите за площта на обществените озеленени площи за широко и специфично ползване (12 м²/ жител) за градове от малък тип, какъвто е гр. Любимец.

4. Анализ по фактори на въздействие върху околната среда

4.1. Отпадъци

4.1.1. Генерирани битови отпадъци

Един от основните фактори, оказващи въздействие върху качеството на околната среда са отпадъците. Нарастващото им количество крие рискове от замърсяване на въздуха, водите, почвите и застрашава човешкото здраве и живот. Образованите от жизнената дейност на хората, производството и търговията различни видове отпадъци, налагат предприемането на мерки за намаляване на общото им количество, повторната им употреба и увеличаване рециклирането и оползотворяването им. Същевременно с развитието на технологиите за третиране на отпадъци, все повече се разширяват възможностите за използването на отпадъците, като алтернативен суровинен и енергиен източник и намаляване на количеството, предназначено за депониране.

Закона за управление на отпадъците /ЗУО/ разделя отпадъците по видове, както следва:

- битови;
- производствени;
- опасни;
- строителни;
- биоразградими;
- масово разпространени.

Общинските власти играят важна роля в изпълнението на политиката по отношение опазване на околната среда, подобряване и развитие на инфраструктурата за третиране на отпадъци, чрез сключването на договори и в това отношение основните им функции включват:

- осигуряване на съдове за съхраняване на битовите отпадъци;
- събиране на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за обезвреждането им;
- почистване на уличните платна, тротоарите, площадките, алеите и поддържане на зелените площи и други територии предназначени за обществено ползване;
- избора на площадки, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови и строителни отпадъци или на други инсталации или съоръжения за обезвреждане на битови или строителни отпадъци, чрез включването в регионална система;
- разделно събиране на битови отпадъци, включително отпадъци от опаковки, като определя местата за разполагане на необходимите елементи на системата за разделно събиране и сортиране на отпадъците от опаковки, чрез организация по оползотворяване;
- организирането и прилагане на системата за разделно събиране и съхранение на излезли от употреба моторни превозни средства с фирми получили разрешение от МОСВ;

Програма за опазване на околната среда на община Любимец 2022-2028г.

- предотвратяването на изхвърлянето на отпадъци на неразрешени за това места и/или създаване на незаконни сметища, чрез контрол от длъжностни лица;
- определяне на места за поставяне на негодни за употреба батерии.

Битови отпадъци

Съгласно Допълнителните разпоредби на ЗУО **битови отпадъци** са „отпадъците от домакинствата” и „подобни на отпадъците от домакинствата” (това са отпадъците, образувани от домакинствата, и отпадъците, образувани от фирми и други организации, които по своя характер и състав са сравними с отпадъците от домакинствата, с изключение на производствените отпадъци и отпадъците от селското и горското стопанство).

Процесите, свързани с формиране, събиране, извозване, депониране и друго обезвреждане на отпадъците, са в пряка зависимост от развитието и организацията на стопанската дейност, демографските особености на района и от природните условия, в които се осъществява човешкия живот. Битовите отпадъци се формират от жизнената дейност на хората. Количеството и съставът им зависят от:

- Мястото на образуване;
- Стандарта на живот на населението и неговата култура;
- Степен на благоустроеност на населените места;
- Начин на отопление;
- Други фактори.

Като се изхожда от административно-териториалната и социално-икономическа характеристика на община Любимец, основните източници на ТБО се явяват:

- Домакинствата;
- Промислените предприятия;
- Търговски и обслужващи обекти

В община Любимец има добре изградена и успешно функционираща система за сметосъбиране и сметоизвозване, която обхваща 100% от населението на града и селата.

Основният поток отпадък е смесеният битов отпадък с код 20 03 01.

Община Любимец е член на Регионално сдружение за управление на отпадъците - Харманли. В сдружението участват и общините Свиленград, Стамболово, Симеоновград, Харманли, Тополоград, Маджарово.

Смесените битови отпадъци от територията на общината се извозват до Регионално депо за неопасни битови отпадъци - гр. Харманли, където преди да се депонират преминават през сепарираща инсталация, като отделения отпадък се предава за рециклиране.

Експлоатацията на старото общинско депо за ТБО в гр. Любимец е прекратена със Заповед № 77/15.07.2009 г. на Директора на РИОСВ - Хасково. Депото е разположено на площ около 35,447 дка. и е било в експлоатация от 1987 г. Община Любимец има разработен проект за закриване и рекултивация на Общинското депо, включващ и мониторинг. Общата стойност на проекта е 1 531 760,35 лева. Проектът е внесен в ПУДООС и очаква финансиране.

Програма за опазване на околната среда на община Любимец 2022-2028г.

Дейностите по сметосъбиране, сметоизвозване и поддържане на чистотата на териториите за обществено ползване в населените места на община Любимец се извършват от Общинско звено “Чистота и благоустройство”.

Звеното към общинска администрация Любимец отговаря за:

- Събиране и транспортиране на битови отпадъци от гр. Любимец и останалите 9 населени места от общината и транспортиране до Регионално депо за неопасни отпадъци гр. Хармални.
- Събиране на нерегламентирано изхвърлени битови и други отпадъци около съдовете и в жилищните райони и транспортирането им.
- Почистване и извозване на отпадъци от локални замърсявания с битови, или растителни отпадъци;
- Поддържане на териториите за обществено ползване в гр. Любимец, както следва:
 - Ръчно метене на улични платна, тротоари, площади, алеи и други територии,
 - Механизирано метене на улици и площади.

Общината разполага със собствени 2 броя специализирани автомобили сметосъбирач „Мерцедес“ за събиране и транспортиране на битовите отпадъци.

Към 2019 г. на територията на община Любимец се използват 276 броя метални контейнери тип „Бобър“ с обем 1100л, 112 броя пластмасови контейнери с обем 1100л и 1640 пластмасови еднофамилни кофа с обем 240л. Съдовете са собственост на Община Любимец.

Битовите отпадъци се извозват въз основа на утвърдени със заповед на кмета на общината, графици и маршрути за движение и последователност на обслужване на улиците, които при необходимост се актуализират с оглед ефективно управление на отпадъците.

Честотата на сметосъбирането и сметоизвозването на смесените битови отпадъци от населените места в община Любимец е както следва:

- ✓ за общинския център гр. Любимец – пластмасова кофа 240 л един път седмично, контейнер тип „Бобър“ един път седмично;
- ✓ централна градска част обслужването на контейнерите е 3 пъти седмично
- ✓ за останалите 9 населени места в общината – извозването е един път седмично.

Честотата на обслужване на съдовете за смет и границите на районите в гр. Любимец е утвърдена със Заповед № РД-09-715/30.10.2018 г. на кмета на община Любимец.

Състояние относно битовите отпадъци

Количеството на събраните смесени битови отпадъци на територията на община Любимец през периода 2018- 2020 г. е представено в следващата таблица.

Таблица 6. Събрани смесени битови отпадъци в община Любимец по години

ГОДИНА	2018	2019	2020
СМЕСЕНИ БИТОВИ ОТПАДЪЦИ (ТОНА)	1 330,919	1 571,100	1 730,300

Източник: Общинска администрация Любимец

Важен показател за управление на отпадъците е **нормата на натрупване на отпадъците**, представена като количеството на образуваните битови отпадъци за година на човек от населението. Образуваните битови отпадъци на човек от населението в България за 2018 г. е 408 кг/човек/година. Нормата на натрупване на битовите отпадъци в община Любимец е сходна с приетата за страната норма на натрупване за този тип населени места, съответстващи на населените места в община Любимец. Наличието на сходство с тенденциите в страната показва, че в общината действат обичайните фактори, свързани с генерирането на битови отпадъци. На база идентифицираните количества образувани битови отпадъци на територията на Община Любимец към 2019 г., е определен и показателя „норма на натрупване на отпадъците“, чиято стойност е 174.44 кг/ж/г.е без разделно събрания отпадък и 184.97кг/ж/г. с разделно събрания отпадък.

Съгласно референтната норма на натрупване на отпадъци за населени места от 3 000 до 25 000 жители, определена с Методиката за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци на МОСВ от 2012 г., препоръчителната средногодишна норма за човек от населението е 295,5 кг., следователно нормата за община Любимец е в допустимите стойности. Това означава, че Общинската администрация се справя успешно с процесите на управление на отпадъците, но трябва да предприеме съответните мерки за ограничаване на образуването им и да намали регистрирания ръст през последните години.

Морфологичният състав е характеристика, изразяваща количеството на отделните фракции (хартия, хранителни отпадъци, пластмаси, текстил, стъкло, метали и др.), изразено в процент, спрямо общото количество на отпадъците. Консуматорските и потребителски навици на населението в различните сезони на годината влияят върху състава на генерираните отпадъци и резултатите от анализите зависят от годишния сезон. Поради това, изследванията при определяне на морфологичния състав на отпадъците се извършват така, че да бъдат обхванати 4-те годишни сезона (зима, пролет лято и есен). Целта е да се отчете сезонната неравномерност и колебанията в състава на отпадъците.

Характеристика на отделните фракции общо за четирите сезона:

- Хартия - вестници, списания, учебници, листи, амбалажна хартия, санитарна хартия и др.
- Картони - кашони, опаковки от сокове, кутии и др.
- Метали - опаковки от безалкохолни и алкохолни напитки, консервени кутии, капачки и др.
- Гума - гумени изделия, играчки и др.
- Текстил - дрехи, парцали, трикотаж, завивки и др.
- Пластмаса - опаковки, кутии, бутилки, фолио, пластмасови изделия, торбички и др.
- Градински и растителни - растения, растителни остатъци, окапали листа, трева и др.
- Инертни - пепел, сгур, пръст и др.

Програма за опазване на околната среда на община Любимец 2022-2028г.

Данните за морфологичния състав са необходими при избор на съоръжения за предварително третиране и обезвреждане и системи за разделно събиране на отпадъци или при оптимизация на въведените такива.

Последният актуален анализ на морфологичния състав на отпадъците, генерирани на територията на община Любимец е извършен през 2019 г. в рамките на проект: „Определяне на морфологичния състав на отпадъците в България“, финансиран от Българо-Швейцарската програма за сътрудничество, чрез ПУДООС.

Таблица 7: Количества смесен, разделносъбран и общ битов отпадък за 2019г.

Вид отпадък		Количество смесен отпадък на година т/год	Разделно събран отпадък на година т/год	Общ отпадък на година т/год	Общ отпадък на година %
Хранителни		105.54т	0.00т	105.54т	4.97%
Хартия		26.83т	2.64т	29.47т	1.39%
Картон		46.70т	1.08т	47.78т	2.25%
Пластмаса		115.10т	2.53т	117.63т	5.54%
Текстил		128.46т	0.00т	128.46т	6.04%
Гума		13.27т	0.00т	13.27т	0.62%
Кожа		46.40т	0.00т	46.40т	2.18%
Градински		429.35т	398.53т	827.87т	38.96%
Дървесни		39.83т	0.00т	39.83т	1.87%
Стъкло		51.49т	0.00т	51.49т	2.42%
Метали		35.26т	92.06т	127.31т	5.99%
Инертни > 4см		23.22т	0.00т	23.22т	1.09%
Опасни		20.28т	0.00т	20.28т	0.95%
Други		67.16т	0.00т	67.16т	3.16%
Ситна фракция > 4см		479.35т	0.00т	479.35т	22.56%
Общо		1 628.24т	496.83т	2 125.07т	100.00%

Източник: Окончателен доклад за извършен през 2019 г. четирисезонен морфологичен анализ на състава на битовите отпадъци, генерирани на територията на община Любимец

4.1.2. Строителни отпадъци

Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали, Обн. ДВ. бр.98 от 8 Декември 2017 г., определя някои допълнителни изисквания за управлението на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали в строителството. Съгласно сроковете, определени в ЗУО в тази наредба се регламентират конкретни цели за оползотворяване на определени видове строителни отпадъци и етапите за тяхното изпълнение.

С наредбата се регламентират:

1. създаването на система за управление и контрол на дейностите по събиране, транспортиране и третиране на строителните отпадъци (СО);
2. изискванията за влагане на рециклирани строителни материали в строителството;
3. изискванията за управление на СО в процеса на строителство и премахване на строежи.

Програма за опазване на околната среда на община Любимец 2022-2028г.

Целта на наредбата е:

1. да се предотврати и ограничи замърсяването на въздуха, водите и почвите, както и да се ограничи рискът за човешкото здраве и околната среда в резултат на събирането, третирането и транспортирането на СО;
2. да се насърчи рециклирането и оползотворяването на СО за постигане на целите по чл. 32 от Закона за управление на отпадъците (ЗУО).

Строителните отпадъци са получени вследствие на строително-монтажни работи и премахване, включващи минерални отпадъци, пластмаси, метал, хартия, изолационни материали, дърво, азбест и други опасни отпадъци, и др. съответстващи на кодовете на отпадъци от група 17 на Приложение 1 от Наредба № 3 за класификация на отпадъците.

Минералните отпадъци се образуват в резултат на строителство или събаряне на сгради и съоръжения, които основно се състоят от минерални материали като тухли, бетон, строителни разтвори, естествен камък, пясък, керамични строителни материали, бетонови блокчета и/или газобетонови блокчета и др.

„Строително-монтажни” са работите, чрез които строежите се изграждат, ремонтират, реконструират, преустройват, поддържат или възстановяват, а „Премахване” е дейността по отстраняване на строежите чрез селективно отделяне на оползотворимите отпадъци в процеса на премахването.

Дейностите по събиране, транспортиране, подготовка преди оползотворяване и/или обезвреждане, материално оползотворяване, както и по обезвреждане на СО се извършват от лица, притежаващи документ по чл. 35 от Закона за управление на отпадъците.

Община Любимец, както и другите общини в страната имат следните отговорности, произтичащи от ЗУО и Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали:

- Организиране на събирането, включително разделното, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата;
- Когато общината е възложител на строителни дейности или на дейности по разрушаване на сгради, включително принудително премахване на строежи е длъжна:
 - да разработи План за управление на строителните отпадъци, като задължителна част от строителната документация за издаване на разрешение за строеж;
 - да изпълни реално Плана за управление на строителните отпадъци;
 - да влага в строежите определен процент материали от рециклирани строителни отпадъци или материално оползотворяване в обратни насипи;
 - да осигури селективното разделяне и материално оползотворяване на определени видове отпадъци в минимални количества.

Кметът на общината отговаря за предаването на отделените строителни отпадъци по време на принудителното премахване на строежи, за оползотворяване на материалите и за влагане на рециклирани строителни материали, включително за покриването на разходите за извършване на дейностите по транспортиране и третиране. Разходите за извършване на дейностите по транспортиране и третиране на строителни отпадъци,

Програма за опазване на околната среда на община Любимец 2022-2028г.

получени в резултат на принудително премахване на строеж, са за сметка на извършителя на незаконния строеж или на собственика на сградата или съоръжението.

В случаите, когато кмета на общината е възложител на строителни и монтажни работи, с изключение на текущи ремонти, и възложител на премахване на строежи, следва да изготви план за управление на строителните отпадъци. Съдържанието и изискванията към плана се определят в Наредбата за управление на строителните отпадъци.

Отпадъците от строителна и строително-ремонтна дейност се отделят регулярно. Прилага се процедура, при която строителните фирми да се обръщат към община за посочване на място и условия за депонирането на строителните отпадъци.

Основните проблеми, свързани със строителните отпадъци са неконтролираното изхвърляне на строителни отпадъци от гражданите и фирмите, което води до формирането на нерегламентирани сметища. Често населението неконтролирано изхвърля строителни отпадъци на незаконни сметища главно на входовете и изходите на населените места, както и замърсява зелените площи в самите населени места. За строителните отпадъци, от обичайните ремонти на жилищата, няма форма, по която да бъдат контролирани.

Друг проблем е изхвърлянето на строителни отпадъци в контейнерите за твърди битови отпадъци, което води до тяхното повреждане, а от тежината им се повреждат и повдигащите механизми на сметосъбиращите специализирани автомобили.

На територията на община Любимец, както и в региона все още няма инсталация за рециклиране на строителните отпадъци. За това е необходимо общината да направи проучване за възможностите за изграждане на инсталация за оползотворяване на строителните отпадъци или тяхното рециклиране в териториално близки райони.

На територията на общината няма въведена система за разделно събиране на строителните отпадъци от ремонтна дейност на домакинствата.

За да изпълни посочените изисквания на националното законодателство, Община Любимец разработи настоящата подпрограма, чиято оперативна цел е: *достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради.*

4.1.3. Специфични потоци отпадъци

Отпадъци от опаковки

С разделното събиране на отпадъци с цел рециклиране, както и други форми на оползотворяване може да се постигне значително намаляване на количеството на депонираните отпадъци, което ще доведе до удължаване на полезния живот на регионалното депо за отпадъци и до съкращаване на разходите за събиране и обезвреждане на отпадъците. Освен това през последните години със синхронизиране на националното законодателство с европейското законодателство все повече се засилват законодателния и обществения натиск за въвеждане на системи за разделно събиране с нормативно регламентирани количества отпадъци, които трябва да бъдат рециклирани и оползотворени.

Програма за опазване на околната среда на община Любимец 2022-2028г.

За част от тези отпадъци националното законодателство изисква прилагането на принципът „замърсителят плаща“, при който разходите се поемат от производителите на продукта, от който се образуват отпадъците, но за останалата част липсват нормативно установени механизми на финансиране. За редица отпадъци съществуват забрани за депониране, което налага тяхното отделяне от общия отпадъчен поток и намиране на алтернатива за оползотворяването или обезвреждането им.

На територията на община Любимец е въведена система за разделно събиране на отпадъци от опаковки. През 2017 г. е подписан договор за изграждане и обслужване на система за разделно събиране на отпадъци от опаковки с Организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки „Екопак България“ АД.

Системата обхваща гр. Любимец, където са обособени 17 точки с по три контейнера за разделно събиране – жълт контейнер – за пластмаса и метал; син контейнер – за хартия и картон и зелен контейнер – за стъкло и за с. Малко градище – 2 сини контейнера – за хартия и картон; 1 жълт контейнер – за пластмаса и метал; 1 зелен контейнер – за стъкло. Общо разположените контейнери са 55 броя от тип „Иглу“ и са с общ обем от 82 500 литра, което е в съответствие с критериите по чл. 23, като са спазени и изискванията по чл. 24 от Наредбата за опаковките и отпадъците от опаковките.

С функционирането на системата за разделно събиране в Община Любимец и подобряване на нейната ефективност „Екопак България“ АД, съвместно с подизпълнителите си целят да се намали потока на смесени битови отпадъци.

Общо събрани отпадъци от опаковки за периода 2019 – 2021 г. е 29 364 кг.

Разделно събраните отпадъци от опаковки се транспортират до площадка за сортиране. Събраните отпадъци се сортират на отпадъци от опаковки и отпадъци, които не са опаковки. Следва сортиране на годни и негодни за рециклиране, като годните за рециклиране отпадъци от опаковки се сортират по вид и материал.

Биоразградими отпадъци

В съответствие с европейското и националното законодателство общините следва да предприемат мерки за поэтапното намаляване на количеството на депонираните биоразградими отпадъци. В Националната стратегия за намаляване на количествата депонирани биоразградими отпадъци са заложени конкретни мерки, които трябва да се предприемат по отношение на този вид отпадък. Съгласно Националната програма за прилагане на Директива 99/31/ЕС:

- 100% биоразградими са хранителните, хартиените, картонените, дървесните и градинските отпадъци;
- 20% от текстилните отпадъци са биоразградими;
- 25% от отпадъците от кожи са биоразградими.

В съответствие със Закона за управление на отпадъците чл. 31 ал. 1 т. 2 – целта е най-късно до 31 декември 2020 г. ограничаване на количеството депонирани биоразградими битови отпадъци до 35 на сто от общото количество на същите отпадъци, образувани в Република България през 1995 г.

Програма за опазване на околната среда на община Любимец 2022-2028г.

Наредбата за разделно събиране на биоотпадъците изисква да се осигури съвместното постигане на следните регионални цели за разделното събиране и оползотворяване на битовите биоотпадъци:

- до 31 декември 2016 г. - не по-малко от 25 на сто от количеството на битовите биоотпадъци, образувани през 2014 г.
- до 31 декември 2020 г. - не по-малко от 50 на сто от количеството на битовите биоотпадъци, образувани през 2014 г.
- до 31 декември 2025 г. - не по-малко от 70 на сто от количеството на битовите биоотпадъци, образувани през 2014 г.

Изпълнението на целите за разделно събиране и оползотворяване на битови биоотпадъци трябва да се осигурява чрез прилагане на домашно компостиране и/или разделно събиране и компостиране на изградените за целта общински или регионални площадки с компостиращи инсталации.

В съответствие с Националния стратегически план Община Любимец следва да предвиди конкретни мерки за третиране на биоразградимите отпадъци, с оглед намаляване количествата за депониране. Управлението на биоразградимите отпадъци включва събиране (разделно или със смесените битови отпадъци), анаеробно разлагане и компостиране, изгаряне и депониране. Екологичните и икономически ползи от различните методи на обработване зависят съществено от местните условия, като гъстота на населението, инфраструктура и климат, както и от наличието на пазари за свързаните с този процес продукти (енергия и компост). Изискванията за събиране и третиране на биоразградими отпадъци са регламентирани в Наредба за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградимите отпадъци, Обн. ДВ. бр.11 от 31 Януари 2017 г.

Приблизително две трети от отпадъците, генерирани в домовете и офисите, се състоят от „органични“ или естествени материали. Тези материали след време се разграждат („биоразградими“) по естествен път. Биоразградимите отпадъци се генерират при селскостопанската дейност в растениевъдството, животновъдството и от дейността на домакинствата. Имат предимно органичен състав и е необходимо да се третират в зависимост от условията на генерирането им по подходящ начин.

Количеството на растителните отпадъци, образувани от растениевъдството в дворните пространства на жилищните имоти са определени експертно и тяхното количество варира от 25 до 40% от общото количество битов отпадък, отделян от домакинствата. Този отпадък понастоящем е основна съставка, замърсяваща териториите в покрайнините на населените места или попада в съдовете за битови отпадъци. Не е популярна практиката за оползотворяване на растителни отпадъци в самите дворните места. В процеса на компостиране растителните отпадъци се явяват суровина. При прилагането му се ограничава постоянното изнасяне на органични вещества от почвата и едновременно се постига ограничаване употребата на органични торове за сметка на много добрите хранителни съставки в компоста. В съответствие с европейското и националното законодателство общините следва да предприемат мерки за поэтапното намаляване на количеството на депонираните биоразградими отпадъци.

Програма за опазване на околната среда на община Любимец 2022-2028г.

Предвид специфичния характер на отпадъците, образувани на територията на община Любимец и значителното участие на зелените, градински и селскостопански отпадъци, образувани от домакинствата в определени периоди е необходимо да се предприемат действия в две посоки:

- за въвеждане на фамилно компостиране с последващо използване на компоста в личните стопанства;
- за въвеждане на система за разделно събиране и извозване на биоразградимите отпадъци от общината, след изграждане на общинска компостираща инсталация и/или извозване на зелените и биоразградими отпадъци до регионална инсталация за компостиране/анаеробно разграждане от РСУО - Харманли.

Община Любимец предвижда въвеждане на система за разделно събиране на биоразградимите отпадъци при източника и извозването им.

Целесъобразно е на територията на община Любимец да бъде изградена една площадка за открито компостиране чрез разстилане на биоразградимите отпадъци на редове. Това ще позволи да се предотврати депонирането на значителни количества биоразградими отпадъци при сравнително малки инвестиционни и експлоатационни разходи.

Компостирането на растителните отпадъци в мястото на образуването им е в синхрон с приетите принципи за управление на отпадъците. В този случай растителните остатъци не са отпадък, а изходна суровина за получаване на компост - средство за подобряване качеството и плодородието на почвата. При реализацията на целите ще се кандидатства за финансово подпомагане от страна на ПУДООС и ОПОС.

Обхващането на все по-голям брой семейства в системи за домашно компостиране е възможно чрез постоянно информиране на населението за възможностите за оползотворяване на биоразградимите отпадъци и предоставяне на контейнери за компостиране на семействата, които желаят да компостират биоразградимите си отпадъци. За отчитане на ефекта от тази мярка е необходимо предоставянето на компостери на отделните домакинства да бъде обвързано с изискване за своевременно представяне на информация от общините за постигнатите нива на намаление на биоразградимите отпадъци, постъпващи за депониране.

Изискванията към площадките, на които могат да се разполагат съоръжения за биологично третиране на биоразградими отпадъци са посочени в Наредба 7 от 24 август 2004 г. за изискванията, на които трябва да отговарят площадките за разполагане на съоръжения за третиране на отпадъци.

Източници на растителни отпадъци са имотите със земеделско ползване извън регулация и дворните пространства на жилищните имоти.

Отпадъци от ИУМПС, ИУЕЕО, НУБА, отработени масла и отпадъчни нефтопродукти, излезли от употреба гumi

Редица европейски директиви регулират специфичните потоци от отпадъци - например, опаковки и отпадъци от опаковки, отпадъчни батерии и акумулатори, излезли от

Програма за опазване на околната среда на община Любимец 2022-2028г.

употреба превозни средства (ИУПС), отпадъци от електрическо и електронно оборудване (ОЕЕО) и излезли от употреба гуми (ИУГ).

„Негодна за употреба батерия или акумулатор” е батерия или акумулатор, която не може да бъде използвана повторно и е предназначена за преработване или обезвреждане. За ефективно функциониране на системата за събиране на отпадъците от негодни батерии и акумулатори е необходимо предприемане на следните действия:

- редовно информиране на обществеността за рисковете, свързани с тяхното неконтролирано обезвреждане. Необходимо е хората да бъдат запознати със значението на символите, използвани за маркиране, изискванията при отделяне на батериите от уредите, където те са вградени и възможностите за участие в системите за събиране.

- прилагането на задължително обратно приемане в местата за продажба;
- осигуряване и поставяне на съдове за събиране на негодни за употреба портативни батерии и акумулатори, като се спазва нормативните изисквания;
- предаване на отпадъците от батерии и акумулатори на фирма, притежаваща разрешително, издадено по реда на Закона за управление на отпадъците.

Управлението на отпадъците от батерии и акумулатори има две главни цели:

- *Екологична* – защита на въздуха, водата, почвата и здравето на хората чрез предотвратяване на изхвърлянето на вредни и опасни вещества в околната среда;
- *Икономическа* – оползотворяване материалите, заложи в конструкцията на отпадъците от батерии и акумулатори.

Община Любимец няма сключени договори за разделно събиране на отпадъци от електрическо и електронно оборудване, излезли от употреба батерии и акумулатори и излезли от употреба МПС и излезли от употреба гуми.

Отработени масла

Задълженията на общината в това отношение се определят от „*Наредба за отработените масла и отпадъчни нефтопродукти*”, приета с ПМС № 352/27.12.2012 г., ДВ бр.2/08.01.2013 г.

Съгласно чл. 39 ал. 1 от Наредбата, кметът на общината съдейства за извършване на дейностите по събиране и съхраняване на излезли от употреба масла и предаването им за оползотворяване и обезвреждане, като определя местата за смяна на отработени моторни масла на територията на общината и информира обществеността за местоположението и условията за приемане на отработените масла.

Възможно в рамките на периода на прилагане на настоящата програма, организацията по оползотворяване да не прояви интерес тъй като количеството масла за чието оползотворяване е отговорна нараства незначително и е твърде вероятно целите заложи в *Наредбата за изискванията за третиране и транспортиране на отработени масла и отпадъчни нефтопродукти* да бъдат постигнати, чрез събиране на отработени масла от източници различни от бита или общини с по-голяма гъстота на населението.

Програма за опазване на околната среда на община Любимец 2022-2028г.

Независимо дали ще се сключи договор с организация по оползотворяване, следва да бъдат предприети следните мерки за осигуряване прилагането на законодателството за управление на отработени масла:

- идентифициране на обектите, в които се извършва смяна на отработени масла и обектите, в които се изкупуват отработени масла;
- определяне на разрешените места за смяна на отработени моторни масла и информиране на обществеността за това;
- въвеждане на санкции и упражняване на контрол над изхвърлянето на отработени масла и отпадъчни нефтопродукти в повърхностните води и в канализационните системи.

Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване

Задълженията на общината се определят от „Наредба за излязло от употреба електрическо и електронно оборудване”, приета с ПМС № 355/28.12.2012 г. с последни изм. и доп. ДВ. бр.60 от 20 Юли 2018 г.

Съгласно чл. 27, ал. 1 от Наредбата, Кметът на общината оказва съдействие на организациите по оползотворяване, като определя местата за разполагане на необходимите елементи на системата за разделно събиране и предаване на ИУЕЕО.

Изпълнение на задълженията за участие в системите за разделно събиране се осъществява, като се сключат договори с организации по оползотворяване на ИУЕЕО, лица, които изпълняват задълженията си индивидуално или други лица, притежаващи документи по чл. 35 от ЗУО за извършване на дейности по събиране, транспортиране, рециклиране или оползотворяване на отпадъци на територията на общината.

В община Любимец има три регистрирани площадки за временно съхранение на отпадъци от ИУМПС, ИУЕЕО, НУБА и черни и цвартни метали: „Бронкс Груп“ ЕООД, „Метал СД 2021” ЕООД, „Братя Димови 2012” ЕООД.

Пречиствателна станция за отпадъчни води

На територията на община Любимец няма изградена и действаща пречиствателна станция за отпадъчни води. Общината има изготвен проект и планира изграждане на пречиствателна станция за отпадъчни води на територията ѝ.

Заложените мерки са с проект: „Пречиствателна станция за отпадни води в землище на гр. Любимец, Община Любимец, Област Хасково”, общината да кандидатства пред „Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда” /ПУДООС/ за отпускане на безвъзмездна финансова помощ в Сектор „Управление на водите“.

Предотвратяване и намаляване на риска от стари замърсявания с отпадъци.

Общинското депо за твърди битови отпадъци на територията на община Любимец е с преустановена експлоатация. Очаква се финансиране от ПУДООС по проект за неговата рекултивация. Добре организираната система за сметосъбиране и сметоизвозване и ефективния контрол водят до значително намаляване на броя на инцидентните локални замърсявания. При установяване на нови нерегламентирани сметища се предприемат необходимите мерки по отстраняването им.

4.2. Шум

Шумът е от основните неблагоприятни фактори, водещи до акустичен дискомфорт в околната среда. Вредното въздействие зависи от вида му и пораждащите го условия. Произходът на шума се определя от видовете дейности, при които той е генериран. В градска територия се различават промишлен (производствен), транспортен, шум от строителство и битов шум. В зависимост от характера (постоянен, периодично, повтарящ се, прекъснат), честотния спектър и интензивността на шума, а така също и продължителността на експозиция, въздействието му е по-малко или повече вредно. Основният аспект на вредното въздействие на шума, разгледан в настояща програма е свързан с влиянието му върху човешкия организъм и здраве. Високите шумови нива влияят върху слуховия апарат на човека, психическото и нервно състояние на личността, имунната система, обмяната на веществата, сърдечно-съдовата система и др. Подлежащите на контрол обекти са източниците на шум, намиращи се в промишлени зони, жилищни зони и в близост до жилищни зони. Приоритетни са тези, които се намират в жилищни зони, с цел да се предотврати дискомфорта през различните части на денонощието и вредните ефекти от шума върху здравето на населението.

РИОСВ – Хасково организира извършването на измерването, оценката, управлението и контрола на шума, излъчван в околната среда от промишлени инсталации и съоръжения, включително за категориите промишлени дейности по приложение № 4 към чл. 117, ал. 1 от Закона за опазване на околната среда. Съгласно нормативната уредба за шума контролната функция на общинската администрация е върху шума от битови и занаятчийски дейности. Производствения шум и шума от транспортния трафик се контролира от регионалните органи на МОСВ, МЗ и МВР.

Няма актуални данни за наднормено излъчване на шум на територията на община Любимец. При жалби на граждани за производствен шум, администрацията сезира компетентните органи; за шум при битови дейности - издава предписания за спазване на нормативно установените изисквания.

В градската среда основен източник на шум са транспортните средства. Шум над ПДН се отчита в кварталите, през които преминава главен път Е80. На негативно влияние на шум са подложени и живеещите на главните улици на града.

Над ПДН е и шума от ЖП линията, който макар и с импулсивен характер, затормозва кварталите около жп линията. За облекчаването на акустичния режим, при реконструкцията на ЖП ареала в гр. Любимец, вече са реализирани нужните шумозащитни екрани.

Някои производства и човешки дейности в сферата на услугите също излъчват шум и създават дискомфорт у живущите около източника.

За намаляване на шума в градската среда, общинска администрация предприема действия по регулиране на движението, чрез план за организация на движението в град Любимец.

4.3. Здравно – хигиенни аспекти на околната среда

Състоянието на средата се определя от измененията настъпили в основните нейни параметри, следствие от човешката дейност – замърсяване на атмосферата, водите и почвите с производствени и битови дейности и от дейността на транспорта, акустично натоварване на средата, йонизиращи и нейонизиращи лъчения, проблемите с третирането на отпадъците.

Основните проблеми, резултат от антропогенната дейност са:

- Високите нива на шума – резултат от функционирането на транспорта и отделни точкови източници;
- Замърсяването на атмосферата от линейни (транспорт) и точкови (производствени и битови) източници;
- Йонизиращи и не йонизиращи лъчения.

Разкритите екологични проблеми в голяма степен се дължат на:

- Преминаване на производственият сектор към по-евтини технологии за снабдяване с топлоенергия, съпроводени с по-високи емисии в атмосферния въздух;
- Липса на финансови средства в производствения сектор за опазване качеството на атмосферния въздух;
- Липса на финансови средства за осъществяване на инфраструктурни и благоустройствени проекти за опазване качеството на атмосферния въздух;
- Продължаващ процес на подценяване на ролята на зелената система и хаотичното усвояване на земеделски земи за производствени нужди.

Посочени са зони и/или обекти със специфичен хигиенно-охранителен статут. Към тази категория се отнасят зони, които по силата на съответни наредби, следва да бъдат взети под внимание в процеса на планиране. Зоните и обектите със специфичен санитарно-охранителен статус са всички водоснабдителни съоръжения за питейно-битово водоснабдяване, помпените станции за канални води, ГПСОВ, гробищни паркове, депа за отпадъците, кариерите, автосервизи, автогари, гари и летища и много други.

Здравно-хигиенни рискове съществуват и в местата, където обитава предимно население от ромски произход, които имат недостатъчно ефективни водопровод и канализация, инфраструктура, изградени различни типови постройки и невъзможности за поддържане на необходимата хигиена. Съществуват реални инфекциозни рискове (вирусен хепатит, морбили и др.), също така стоят на преден план и проблемите с битовите отпадъци и по-специално нерегламентираното им изхвърляне, което може да засегне и живеещото в съседство население. Здравен проблем представлява замърсяването на атмосферния въздух в жилищните зони с дразнещи газове - азотни и серни диоксиди, вещества с общо системен токсичен ефект. Значение имат замърсителите от рода на органични частици, алдехиди, феноли, сажди и катрани).

Естественият радиационен гама-фон е физична характеристика на околната среда и представлява полето на гама-лъчите, в което се намират всички живи организми на Земята. Източници на това йонизиращо лъчение са вторичното космично лъчение и естествените радионуклиди, намиращи се в атмосферния въздух, почвите, водите, храните и човешкото тяло. Измерваната величина е мощност на дозата на гама-фона и е специфична за всеки пункт, област, регион.

Данните за мощността на дозата гама-лъчение за страната се получават в реално време от 27 постоянни мониторингови станции на Националната автоматизирана система за непрекъснат контрол на радиационния гама-фон (НАСНКРГФ), администрирана от Изпълнителната агенция по околна среда (ИАОС).

Изводи:

Акустичната обстановка във всички селища на община Любимец е благоприятна. Периодичното движение на МПС-та не може да се приеме за друга освен като обичайна характеристика на шума, съобразно вида на двигателя им.

Рисков фактор е евентуалното възникване на точкови източници на шум под формата на работилници или ателиета за услуги в рамките на регулация, генериращи шум над пределнодопустимите норми.

Не са наблюдавани повишавания на специфичните активности на естествени и техногенни радионуклиди в атмосферния въздух.

5. Управленски фактори

5.1. Структура на управлението на дейности, свързани с ОС

Отговорните лица по управлението на дейностите, свързани с околната среда са: Общинския съвет, Кмета на общината, Кметове на населени места и Кметски наместници, както и специалистите по екология и опазване на околната среда от Общинската администрация.

Кметът на общината е едноличен орган на изпълнителната власт. В своята дейност кметът на общината се ръководи от законите, от актовете на общински съвет и от решенията на населението. Кметът упражнява общо ръководство и контрол на общинската администрация и представлява общината. Той е първостепенен разпоредител с бюджетни средства. Кметът на общината назначава за срока на мандата си заместник-кметове, в съответствие с одобрената структура на общинската администрация, които подпомагат кмета при осъществяване на дейността му. Кметът на общината определя със заповед заместник - кмет, който да изпълнява функциите му при негово отсъствие от общината.

Към функциите на кметовете и кметските наместници в селата спадат: упражняване на контрол за законосъобразното използване и отговаряне за поддържането, охраната и опазването на общинската собственост на територията на населеното място; подпомагат воденето на регистъра на населението и регистрите по гражданското състояние и предоставят свързаните с тях административни услуги на населението в населеното място, изпращат актуална информация на държавните и общински органи и др.

Общинската администрация подпомагат кмета при осъществяване на правомощията му и извършва дейности по административно обслужване на гражданите и юридическите лица. Правата и задълженията на Кмета на общината, свързани с опазването на околната среда са регламентирани от националното екологично законодателство.

Програма за опазване на околната среда на община Любимец 2022-2028г.

Съгласно Закона за опазване на околната среда, кметът има следните задължения:

- да информира населението за състоянието на околната среда;
- да разработва и контролира заедно с другите органи планове за ликвидиране на последствията от аварийни и залпови замърсявания на територията на общината;
- да организира управлението на отпадъци на територията на общината;
- да контролира изграждането, поддържането и правилната експлоатация на пречиствателните станции за отпадъчни води в урбанизираните територии;
- да организира и контролира чистотата, поддържането, опазването и разширяването на селищните зелени системи в населените места и крайселищните територии, както и опазването на биологичното разнообразие, на ландшафта и на природното и културното наследство в тях;
- да определя и оповестява публично лицата, отговорни за поддържането на чистотата на улиците, тротоарите и други места за обществено ползване на територията на населените места, и да контролира изпълнението на техните задължения;
- да организира дейността на създадени с решение на общинския съвет екоинспекции, включително на обществени начала, които имат право да съставят актове за установяване на административни нарушения;
- да определя длъжностните лица, които могат да съставят актове за установяване на административните нарушения по Закона за опазване на околната среда;
- да определя лицата в общинската администрация, притежаващи необходимата професионална квалификация за осъществяване на дейностите по управление на околната среда.

Кметът на общината може да възлага изпълнението на изброените функции на кметовете на кметствата в общината. Кметът на общината организира управлението на дейностите по отпадъците, образувани на нейна територия, съобразно изискванията на Закона за управление на отпадъците и общинската наредба за управление на дейностите по отпадъците.

Съгласно Закона за управление на отпадъците, кметът на общината отговаря за:

- осигуряването на съдове за съхраняване на битовите отпадъци - контейнери, кофи и други;
- събирането на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за обезвреждането им;
- почистването на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване;
- избора на площадка, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови и строителни отпадъци или на други инсталации или съоръжения за обезвреждане на битови или строителни отпадъци;
- разделното събиране на битови отпадъци, включително отпадъци от опаковки, като определя местата за разполагане на необходимите елементи на системата за разделно събиране и сортиране на отпадъците от опаковки;
- организирането и прилагането на система за разделно събиране на излезлите от употреба луминесцентни и други лампи, съдържащи живак;
- организирането на дейността по събирането и съхраняването на излезли от употреба моторни превозни средства на площадките за временно съхраняване;
- предотвратяване изхвърлянето на отпадъци на неразрешени за това места и/или създаването на незаконни сметища;

Програма за опазване на околната среда на община Любимец 2022-2028г.

- определянето на места за смяна на отработени моторни масла и информиране на обществеността за това;
- определянето на места за поставяне на съдове за събиране на негодни за употреба батерии.
-

Функциите на Общинския съвет са:

- да определя размера на такса „битови отпадъци” и таксата за поддържане чистотата на териториите за обществено ползване по Закона за местните данъци и такси;
- да приема Програма за опазване на околната среда на общината и всяка последваща актуализация;
- да контролира изпълнението на програмата и ежегодното внасянето на отчети по изпълнението ѝ от кмета на общината;
- да приема наредби, касаещи управлението на околната среда на общината и др.

Кметът е длъжен да разработва и изпълнява Програма за опазване на околната среда и Програма за управление на отпадъците на територията на общината. Ежегодно в срок до 31 март, Кметът представя в РИОСВ – Хасково отчет за изпълнение на двете програми.

Защитата от шума в околната среда е уредена, чрез Закона за защита от шума, според който Кметът на общината е длъжен:

- да упражнява контрол по спазване на Закона;
- да организира и регулира движението на автомобилния транспорт;
- при необходимост от извършване на измервания на нивото на шум, контролът се осъществява съвместно с РЗИ.

Съгласно Закона за водите, Кметът на общината е длъжен:

- да осъществява контрол при изграждането, поддържането и правилната експлоатация на канализационните мрежи на битовите отпадни води;
- изграждането и поддържането на водопроводните мрежи, изграждането и регистрацията на кладенците за индивидуално ползване.

Съгласно Закона за лечебните растения Кмета на общината:

- организира изпълнението на дейностите с лечебните растения;
- издава разрешителни за бране на билки от земи общинска собственост.

Съгласно приетата с решение на Общински съвет - Любимец структура на общинската администрация, отговорния отдел за дейностите по опазване на околната среда и в частност по управление на отпадъците е отдел „Управление на територията и собствеността, социални и хуманитарни дейности, екология и управление на отпадъците” е включен старши специалист еколог и двама специалисти в звено "Управление на отпадъците, общински горски фонд и язовири и обществен ред". Техните основни функции са да подпомагат кмета на Община Любимец при организиране на дейностите по опазването на околната среда.

Отговорните служители организират и контролират дейностите свързани с опазването на околната среда, поддържането на чистотата на населените места, сметосъбирането и сметоизвозването, състоянието на депата, поддържането на зелените площи, изпълнението на предписания и указания от РИОСВ, МОСВ, БДУВ и други. Те участват активно в

Програма за опазване на околната среда на община Любимец 2022-2028г.

разработването, кандидатстването и изпълнението на общински проекти в областта на околната среда, финансирани от различни източници.

За повишаване на професионалната квалификация и качествените характеристики на служителите, ангажирани с управлението на отпадъците, се препоръчва включването им в дейности за повишаване на професионалната квалификация и осигуряване на посещения на семинари, специализирани курсове и обучения.

Община Любимец има разработена Наредба за опазване на околната среда и изграждане и опазване на зелената система на територията на община Любимец. Наредбата е приета на заседание на Общински съвет - Любимец с Решение № 162 от 07.12.2016 г. През 2016 г. е приета и Наредба за управление на отпадъците на територията на община Любимец с Решение № 161/07.12.2016 г. на Общински съвет – Любимец.

Община Любимец е разположена в област Хасково, и е в обхвата на Регионална инспекция по околна среда и води – гр. Хасково и Басейнова дирекция “Източнобеломорски район” - с център гр. Пловдив.

За информиране на обществеността по отношение на околната среда се използват медиите /електронни и печатни/ и информационните табла в общинска администрация и кметствата.

5.2. Сътрудничество с други институции и организации

При осъществяване на дейностите, свързани с опазване на околната среда Общинска администрация Любимец работи съвместно с РИОСВ – Хасково, Басейнова дирекция „Източнобеломорски район Пловдив” и РЗИ – гр. Хасково. Извършват се периодични измервания и мониторинг на замърсяванията на компонентите на околната среда на територията на общината.

Община Любимец следва да си сътрудничи по проблемите на опазване на околната среда със съседните общини: Харманли, Свиленград, Димитровград, Ивайловград, Маджарово, Минерални бани, Симеоновград, Стамболово, Тополовград, Хасково от област Хасково.

За решаване на проблемите по управление на отпадъците Община Любимец работи в тясно сътрудничество с останалите общини, членове на РСУО - Харманли, а именно: Харманли, Симеоновград, Тополовград, Маджарово и Стамболово, Свиленград

За решаване на проблемите на околната среда общинската администрация трябва да си сътрудничи с всички фирми, бизнес организации и граждани на нейната територия.

- С “ВиК - Хасково“ АД в за получаване на:
 - разрешение за задоволяване на битовите и производствени нужди – водовземане от градската водопроводна мрежа;
 - разрешителни за заустване на производствени отпадъчни води в градската ПСОВ и емисионни норми за отпадъчните води;

Програма за опазване на околната среда на община Любимец 2022-2028г.

• По проблемите на околната среда и здравния статус на населението община Любимец поддържа информационен обмен и е партньор със следните регионални органи на централни ведомства:

- РИОСВ – Хасково;
- РЗИ – Хасково към МЗ;
- Басейнова дирекция - „Източнобеломорски район“ - Пловдив;
- Областна администрация – Хасково;
- Областна дирекция земеделие и гори – Хасково, към МЗ;
- Отдел „Статистически изследвания - Хасково“ към НСИ;
- Регионална дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението” – Хасково.
- Областна дирекция по безопасност на храните – Хасково.

5.3. Общински бюджет и финансиране на дейностите по ОС

Програмата за опазване на околната среда се реализира чрез средства от общинския бюджет и европейски оперативни програми за финансиране.

Средствата от общинския бюджет се събират от такса битови отпадъци и се разходват, съгласно ежегодно приемана План - сметка за приходите и разходите за извършване на услугите по събирането, извозването и обезвреждането в депа за битовите отпадъци, както и поддържането на чистотата на териториите за обществено ползване в населените места на територията на Община Любимец.

Приходи от такса битови отпадъци

Такса „битови отпадъци” е основен източник на приходи за осъществяване на услугите по събиране, транспортиране и обезвреждане на битовите отпадъци в община Любимец, както и за почистване на териториите за обществено ползване.

В следващата таблица е представена информация за постъпленията в бюджета на община Любимец от такса „битови отпадъци” за периода 2018– 2020 г.

Таблица 8. Постъпления в бюджета на община от такса битови отпадъци

ГОДИНА	2018	2019	2020
ПРИХОДИ ОТ ТАКСА БИТОВИ ОТПАДЪЦИ (ЛЕВА)	591 647	574 425	671 329

Източник: Общинска администрация Любимец

Разходи за управление на битовите отпадъци

Изразходваните средства за управление на битовите отпадъци за периода 2018 - 2020 г. са както следва:

Таблица 9. Разходи за управление на битовите отпадъци

ГОДИНА	2018	2019	2020
РАЗХОДИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА БИТОВИ ОТПАДЪЦИ (ЛЕВА)	728 124	676 598	662 414

Източник: Общинска администрация Любимец

Програма за опазване на околната среда на община Любимец 2022-2028г.

Посочените разходи за управление на отпадъците включват изразходваните средства за събиране на битовите отпадъци и транспортирането им до регионалното депо; за депониране на отпадъците, в т.ч. отчисленията и обезпеченията при депониране на отпадъци по ЗУО и за почистване на териториите за обществено ползване.

Анализът на данните показва, че разходите за дейности по управление на битовите отпадъци, значително надвишават приходите от такса „битови отпадъци“ и в тази връзка се прибягва до разходването на допълнителни средства от собствените приходи на общината.

Таксата за битови отпадъци се определя като промил върху данъчната оценка на недвижимите имоти на физическите лица и промил върху по-високата стойност между данъчната оценка и отчетната стойност на недвижимите имоти на юридическите лица по смисъла на чл. 21 от ЗМДТ.

Други източници на приходи за опазване на околната среда и управление на отпадъците.

Държавен бюджет

Целевото финансиране на общински проекти от страна на държавния бюджет не е пряко обвързано с целите и приоритетите в областта на опазване на околната среда и управлението на отпадъците. Необходимо е подобряване на координацията между институциите при определянето на проектите, в т.ч. разработване на ясни критерии за финансиране и процедури за контрол.

Външно финансиране - Оперативни програми

Външното финансиране се извършва чрез кандидатстване с проекти пред ОП „Околна среда“, ПУДООС и други финансиращи организации.

Необходимостта от засилване на контрола от страна на администрацията, намаляване на обема на депонираните отпадъци, което изисква допълнителни дейности по разделно събиране и предварително третиране, както и провеждането на кампании сред населението ще доведат до увеличаване на необходимите финансови средства и разходите в това направление.

За изпълнението на плановете за действие предвидени в стратегическите документи на общината следва да се търсят източници на средства извън общинския бюджет – Оперативни програми, финансирани от фондовете на ЕС, Програма за развитие на селските райони, Програми за трансгранично сътрудничество, Програми на българските министерства и други. Като алтернативи за съфинансиране на проекти могат да се ползват кредити от фондове, краткосрочни банкови заеми, целеви субсидии и помощи от държавния бюджет, концесии и др.

5.4. Информирание на обществеността

Община Любимец има система за информирание на населението за състоянието на околната среда. Информационното обслужване се състои в събиране и предоставяне на данни за състоянието на околната среда, информирание обществеността за включването ѝ в

Програма за опазване на околната среда на община Любимец 2022-2028г.

предстоящи екологични мероприятия, за участие при разработване и обсъждане на проекти, за изпълнение на конкретни мероприятия и резултатите от тях и т.н.

Съгласно нормативните изисквания на чл. 17 от Закона за опазване на околната среда, всеки има право на достъп до налична информация за състоянието на компонентите на околната среда, както и за дейностите или мерките, включително административни мерки, планове и програми, които оказват или са в състояние да оказват въздействие върху околната среда.

Информирането на населението на община Любимец за състоянието на околната среда, за изпълнението на мерките от Общинската програма за опазване на околната среда, както и за реализацията на проекти с екологична насоченост се осъществява чрез публикуването на информация на интернет страницата на общината. Извършва се уведомяване на населението за инвестиционни предложения и допускане изработването на проекти на подробни устройствени планове.

Уведомленията за инвестиционни предложения, които постъпват в Общината се обявяват публично, като се поставя обява на таблото в сградата на Общината и се публикуват на интернет страницата на общината.

Много ефективни форми за изграждане на екологична култура и гражданска позиция в населението са редица проекти, свързани с опазване и възстановяване на околната среда, които община Любимец разработва и/или участва под някаква форма. Стремешът е да бъдат обхванати и ангажирани всички възрастови групи, като особено внимание се обръща на младите хора. Основната идея, която Община Любимец влага в екологичните инициативи и проекти, е чрез прилагането им да се подобряват условията за труд и отдих на населението. Една от задачите за изпълнението на тази цел е добрата информираност на гражданите относно състоянието на околната среда и дейностите, които се извършват от Общинската администрация за нейното подобряване. Предоставяйки на гражданите възможността да се информират за състоянието на околната среда, те могат активно да участват в екологичната работа на администрацията и въз основа на информацията, която получават да изразява своето мнение и предложения.

РАЗДЕЛ II. АНАЛИЗ НА СИЛНИТЕ И СЛАБИТЕ СТРАНИ, ВЪЗМОЖНОСТИТЕ И ЗАПЛАХИТЕ /SWOT АНАЛИЗ

SWOT анализът е метод за стратегически анализ при подготовка на документи на публичната политика. Методът цели да установи:

- Кой са най-важните силни и слаби страни в дадена организация, политика, сектор, т.е. характеристиките на вътрешната структура;
- Кой са най-важните възможности и най-сериозните заплахи пред развитието на дадена организация, политика, сектор, т.е. характеристиките на външната среда;
- Какво е съотношението между силните и слабите страни, от една страна, и възможностите и заплахите, от друга страна;
- Кой са лостовете на развитие и каква е основата на стратегиите за бъдещо развитие.

Програма за опазване на околната среда на община Любимец 2022-2028г.

SWOT анализът е обективно следствие от извършените ситуационни анализи на съществуващото състояние и практики и изхожда от идеята за разделянето на обекта на анализ – управлението на отпадъците, от средата, в която той функционира. Обектът на анализ се разглежда откъм неговите „силни страни” и „слаби страни”. Средата, в която функционира управлението на отпадъците в общината, се диференцира на „възможности” и „заплахи”.

Силни страни. Силните страни са ресурси или други предимства, които притежава секторът. Силната страна е отличителна компетенция, която дава сравнително предимство.

Слаби страни. Слабите страни представляват ограниченията или недостигът на ресурси, умения и способности, които сериозно възпрепятстват развитието на сектора.

Възможности. Възможностите представляват най-благоприятните елементи на външната среда. Това са благоприятни външни фактори, от които секторът се възползва или би могъл да се възползва.

Заплахи. Заплахите са най-неблагоприятните сегменти на външната среда. Те поставят най-големи бариери пред настоящото или бъдещото (желаното) състояние на околната среда.

Анализът на силните страни на Община Любимец, възможностите да се възползваме от тях, вътрешните слаби страни на общината и възможностите да ги преодолеем или сведем до минимум, външните възможности /перспективи/ за общината, както и външните заплахи, които са пречка за развитието и представляват риск за реализацията на програмата. Вследствие на този етап се предлага типа стратегия, която е подходяща да реализира общината в бъдеще.

Целта на този анализ е да се оцени кои направления от дейностите по опазване на околната среда в региона на Община Любимец са най-ефективни, в кои може да се постигне най-добър успех и хармонично развитие чрез използване на силните страни и благоприятните възможности на външната среда, както и чрез преодоляване или намаляване на действието на слабите страни и външните заплахи.

В технологията на стратегическото планиране SWOT анализът има ключово значение. Благодарение на него получените резултати от „анализа на средата” могат да се приоритизират и да бъдат структурирани по начин, позволяващ извличането на генералните стратегически цели, които ще преследва Община Любимец през следващите години.

За целите на анализа е използвана цялата налична информация за съществуващото положение и тенденциите по компоненти на околната среда.

Силни страни	Слаби страни
- Наличие на природни територии със защитен режим, подходящи за рекреационно-туристическа дейност; - Сравнително чист атмосферен въздух – няма превишаване на пределно допустимите	- Загуби на питейна вода и влошаване на качеството ѝ в резултат от амортизацията на водопреносната мрежа. - Не са достатъчно популярни мерките за

Програма за опазване на околната среда на община Любимец 2022-2028г.

концентрации на основните замърсители; - Ниско ниво на замърсяване на водите и въздуха; - Благоприятни условия за производство на екологично чисти продукти чрез екстензивно земеделие и животновъдство; - Липса на замърсяване на почвите; - Изградена система за организирано сметосъбиране във всички населени места в общината и частично въведено разделно събиране на отпадъци. - Наличие на нормативна база и стратегически документи на местно ниво за разрешаване на проблемите по опазване на околната среда	енергийна ефективност – енергоспестяване, изолация на сгради, по-ефективни производствени технологии, възобновяеми източници; - Няма изградена Градска пречиствателна станция за отпадъчни води; - Недостатъчен финансов ресурс на общината за инвестиции в областта на околната среда; - Липса на канализация в селата и част от града; - Заустване на отпадни води в реките; - Увеличаване на количествата депонирани отпадъци и нарастване нормата на натрупване на отпадъци на човек от населението; - Високо ниво на депониране на рециклируеми, строителни и биоразградими; - Периодично възникване на нерегламентирани замърсявания в общината; - Отрицателен баланс между приходите и разходите за опазване на околната среда и управление на отпадъците; - Липса на собствени финансови средства за финансиране на големи екологични проекти; - Ниска екологична култура на населението; - Слабо развито био земеделие.
<i>Възможности</i>	<i>Заплахи</i>
- Адаптиране на залесяванията към климатичните промени и увеличаване капацитета на горите за редуциране на вредните емисии в атмосферата; - Потенциал за развитие на биологично земеделие, растениевъдство и животновъдство с висока добавена стойност; - Изграждане на канализация и ПСОВ във всички населени места на общината; - Използване на нови технологии за третиране и оползотворяване на отпадъците; - Намаляване използването на конвенционални източници на енергия и замяната им с възобновяем; - Въвеждане на нови и интерактивни форми на екологично образование и обучение;	- Замърсяване на околната среда от антропогенни и други фактори; - Глобално изменение на климата, водещо до изместване на климатичните зони и поражение на ресурсни проблеми; - Опасност от засушаване и пресъхване на повърхностните водни източници в резултат на глобалното затопляне; - Нарастването на енергийните нужди може да доведе до неекологосъобразни решения и увеличаване използването на твърди горива; - Незаконна сеч и браконьерство в горите; - Риск от горски пожари и природни бедствия; - Увеличаващи се разходи за дейностите за сметосъбиране и депониране на отпадъците;

Програма за опазване на околната среда на община Любимец 2022-2028г.

- Повишаване на екологичната култура на населението за опазване на околната среда; - Усъвършенстване на партньорството с НПО, бизнеса и други общини при подготовка и реализиране на екологични проекти; - Използване на финансови инструменти на ЕС за решаване на проблемите, свързани с опазване на околната среда.	- Социална чувствителност към повишаване на такса „Битови отпадъци“; - Изхвърляне на отпадъци от населението на нерегламентирани сметища.
--	---

РАЗДЕЛ III. ВИЗИЯ ЗА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНАТА

Визията е обобщена представа/желание на една общност за стандарта на живот и качества на средата, която тази общност изгражда, поддържа и обитава. Приетата визия, определяща желаното и постижимо състояние в екологичен аспект на община Любимец за периода 2022-2028 г. е следната:

УСТОЙЧИВО УПРАВЛЕНИЕ И ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ЧОВЕШКОТО ЗДРАВЕ В ОБЩИНА ЛЮБИМЕЦ, ЧРЕЗ РАЦИОНАЛНО ИЗПОЛЗВАНЕ НА ПРИРОДНИТЕ РЕСУРСИ

Визията за околната среда описва перспективите за развитие на Общината в перспектива от 6 години. Тя дава общата представа за характеристиките на околната среда в общината в контекста на концепцията за устойчиво развитие. Крайният резултат и изводите направени от анализите за визия са ориентирани към различните сфери на развитие на местно ниво.

РАЗДЕЛ IV. ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

1. Генерална стратегическа цел

Подобряване качеството на живот на населението на община Любимец, чрез осигуряване на зелена и благоприятна среда, обновяване на инфраструктурата и благоустрояването на населените места.

2. Специфични цели

Стратегическата цел на Община Любимец в областта на околната среда е да се ангажира и съдейства за опазване и предотвратяване на замърсяването на околната среда по всичките ѝ компоненти и фактори на въздействие, за намаляване на риска за здравето на населението.

За постигането на генералната стратегическа цел на Общинската програма за опазване на околната среда са формулирани следните специфични стратегически цели, оценени по приоритетност:

Специфична цел № 1: Опазване на водите и водните обекти и развитие на водоснабдителната инфраструктура

Програма за опазване на околната среда на община Любимец 2022-2028г.

Мярка 1.1: Обезпечаване на добро състояние и управление на водните ресурси на територията на общината.

Подобряване на водоснабдяването и качеството на питейната вода в община Любимец.

Доизграждане на канализационната мрежа и осигуряване на необходимата инфраструктура за пречистване и отвеждане на отпадъчните води от населените места.

Подобряване на мониторинга и контрола върху състоянието и качеството на повърхностните и подземни води.

Мярка 1.2: Превенция и управление на риска от наводнения и други природни бедствия.

Корекция на речни корита, прочистване и укрепване на канали, дерета и др.

Специфична цел №2: Устойчиво управление на отпадъците

Осигуряване на екологосъобразното управление на отпадъците, чрез предотвратяване, намаляване или ограничаване на вредното им въздействие върху човешкото здраве и околната среда.

Мярка 2.1: Предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъци

Мярка 2.2: Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и Прилагане на Стратегията и плана за действие за преход към кръгова икономика на Република България за периода 2021 – 2027 г.

Мярка 2.3: Подобряване на организацията по разделяне, временно съхранение, събиране и транспортиране и екологосъобразно обезвреждане на отпадъците

Мярка 2.4: Нормативно регулиране и укрепване на административния капацитет на общината за управление на отпадъците

Мярка 2.5: Участие на обществеността и превръщането ѝ в ключов фактор при прилагане на йерархията на управление на отпадъците.

Специфична цел № 3: Опазване и поддържане на биологичното разнообразие

Мярка 3.1: Ограничаване на негативните влияния върху биологичното разнообразие

Опазване и възстановяване на природните екосистеми, генетичното биоразнообразие и обезпечаване на биологичната сигурност, съгласно българското и международно екологично законодателство. Подобряване на контрола върху възможните негативни влияния върху биологичното разнообразие и обезпечаване постигането на устойчиво използване на биологичните ресурси в община Любимец.

Мярка 3.2: Устойчиво управление на защитените зони по Натура 2000

Включване на териториите с природозащитна стойност в цялостната схема за устройство на територията на община Любимец. Устройване и социализиране на защитените зони по Натура 2000 като част от рекреационния потенциал на общината.

Специфична цел № 4: Запазване и поддържане на доброто качество на атмосферния въздух

Мярка 4.1: Развитие и оптимизиране на системите за мониторинг и подобряване качеството на атмосферния въздух

Поддържане на нивата на замърсителите на въздуха в населените места до нормативно определените нива в страната.

Специфична цел № 5: Поддържане и развитие на зелените площи за широко обществено ползване и подобряване чистотата на населените места

Програма за опазване на околната среда на община Любимец 2022-2028г.

Мярка 5.1: Подобряване чистотата на населените места, облагородяване и озеленяване на площите за обществено ползване

Рехабилитация на съществуващата и изграждане на нова пътна и улична мрежа.

Увеличаване и поддържане на зелените площи в населените места.

Специфична цел № 6: Подобряване на административния капацитет за управление на околната среда и ангажиране на местното население

Мярка 6.1: Осигуряване на възможности за повишаване на професионалната квалификация на кадрите, компетентни по управление на околната среда в Общинска администрация - Любимец

Мярка 6.2: Подобряване на информационната обезпеченост и ангажиране на местното население за опазване на околната среда

Създаване на работещ механизъм за обмен на информация сред заинтересованите институции и организации работещи в сферата на околната среда. Осигуряване на публичен достъп до информация относно състоянието на околната среда и общинските дейности по управлението ѝ чрез интернет платформа.

Формулираните по-горе цели на Общинската програма за опазване на околната среда на Община Любимец представят не само посоката на развитие на политиката на общината в тази област през следващите няколко години, но са и база за бъдещата стратегия за устойчиво развитие на общината. Постигането на целите заложи в настоящата програма само по себе си е следваща стъпка към систематичното решаване на екологичните проблеми в Община Любимец.

Програма за опазване на околната среда на община Любимец 2022-2028г.

V. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ НА ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ЛЮБИМЕЦ 2022-2028 ГОДИНА

Специфична цел № 1: Опазване на водите и водните обекти и развитие на водоснабдителната инфраструктура

Мерки	Дейност	Отговорна институция	Срок	Източници на финансиране
Мярка 1.1: Обеспечаване на добро състояние и управление на водните ресурси на територията на общината	1.1.1 Актуализация на проектна документация за етапно изграждане на съвременна ВиК мрежа в селата	Община Любимец ВиК-Хасково	2022-2027	МОСВ, ПУДООС, ДБ, Общински бюджет и др.
	1.1.2. Реконструкция и ремонт на водопроводната мрежа и изграждане на канализация в населените места в община Любимец	Община Любимец ВиК-Хасково	2022-2028	МОСВ, ОПОС, ДБ, Общински бюджет и др.
	1.1.3. Изработване на стратегия за подобряване на водоснабдяването и отвеждане на отпадъчните води от населените места на общината.	Община Любимец ВиК-Хасково	2027	Европейски фондове ОП"Околна среда"
	1.1.4. Реконструкция на ВиК мрежата в селата незасегнати от модернизацията на Вик инфраструктурата до 2020г.	Община Любимец	2022-2028	МОСВ, ДБ, Общински бюджет и др.
	1.1.5. Въвеждане на алтернативни технологии за пречистване на битови отпадъчни води в малките населни места	Община Любимец	2022-2028	МОСВ, ДБ, Общински бюджет и др.
	1.1.6. Поетапна реконструкция на ВиК мрежа на гр. Любимец	Община Любимец ВиК-Хасково	2022-2028	МОСВ, ОПОС, ДБ, Общински бюджет и др.
	1.1.7. Осъществяване на постоянен и периодичен мониторинг относно качествата на подаваната питейна вода на територията на община Любимец.	ВиК – Хасково РЗИ - Хасково	постоянен	ВиК – Хасково РЗИ - Хасково
	1.1.8. Финансиране и реализиране на идеен проект за изграждане на пречиствателна станция за отпадъчни води в гр. Любимец	Община Любимец ВиК - Хасково	2022- 2028	МОСВ, ОПОС, ДБ, Общински бюджет и др.
Мярка 1.2:	1.2.1. Реализация на проекти и предприемане	Община Любимец	2022-2028	МОСВ, ПУДООС,

Програма за опазване на околната среда на община Любимец 2022-2028г.

Превенция и управление на риска от наводнения и други природни бедствия	на превантивни мерки за почистване на коритата на реки и дерета в границите на населените места на територията на общината.			ОПОС, ДБ, Обински бюджет и др.
	1.2.2. Разработване на План за действие при природни бедствия и аварии	Община Любимец	2022-2028	Общински бюджет
	1.2.3. Картиране на уязвимите от наводнения зони в общината	Община Любимец	2022-2028	ДБ, Общински бюджет
	1.2.4. Превенция и управление на риска от наводнения и свлачища	Община Любимец	2022-2028	ОПОС, ПУДООС, ДБ, Общински бюджет и др.
	1.2.5. Контрол върху замърсителите на повърхностните водни обекти	Община Любимец	2022-2028	Общински бюджет

Специфична цел № 2: Устойчиво управление на отпадъците

Мерки	Дейности/Проекти	Отговорна институция	Срок	Източници на финансиране
Мярка 2.1: Предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъци	2.1.1. Организиране на информационни кампании за ползите от разделно събиране на рециклируемите отпадъци	Община Любимец	постоянен до 2028	Общински бюджет и др.
	2.1.2. Разяснителна кампания сред населението, живеещо в селата за ползите от фамилното компостиране	Община Любимец	постоянен до 2028	Общински бюджет и др.
	2.1.3. Пилотно въвеждане на намален размер на такса „Битови отпадъци” за домакинствата, които прилагат домашно компостиране	Община Любимец	2022-2028	-
	2.1.4. Извършване на актуален Морфологичен анализ на смесените битови отпадъци към 2024 г.	Община Любимец	2024	Общински бюджет, ДБ и др.
Мярка 2.2: Увеличаване на количествата	2.2.1. Разширяване и оптимизиране на системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки във всички населени места на	Община Любимец, Организация по оползотворяване на	2022-2028	Организация по оползотворяване на отпадъци от

Програма за опазване на околната среда на община Любимец 2022-2028г.

рециклирани и оползотворени отпадъци и прилагане на Стратегията и плана за действие за преход към кръгова икономика на Република България за периода 2021 – 2027 г.	общината	отпадъци		опаковки, Общински бюджет и др.
	2.2.2. Развитие на системата за събиране на масово разпространени опасни отпадъци от домакинствата /луминисцентни лампи, батерии, акумулатори и отработени масла електрически и електронни уреди и др./	Община Любимец	2022-2028	Общински бюджет Отчисления по чл.64 от ЗУО, ОПОС
	2.2.3. Закупуване на компостери за домашно компостиране и реализиране на пилотни проекти по населени места с увеличаване броя на обхванатите домакинства	Община Любимец	2022-2028	Общински бюджет Отчисления по чл.64 от ЗУО, ОПОС, ПУДООС и др.
	2.2.4. Закупуване на контейнери за разделно събиране на растителни и биоотпадъци	Община Любимец	2022-2028	Общински бюджет Отчисления по чл.64 от ЗУО
	2.2.5. Подготовка и реализация на проект за изграждане на общинска инсталация за третиране на строителни отпадъци	Община Любимец	2022-2027	Общински бюджет Отчисления по чл.64 от ЗУО, ОПОС
	2.2.6. Отреждане и предоставяне на временни площадки в населените места на общината, на които гражданите да могат, да оставят разделно събрани строителни отпадъци от малки ремонтни дейности.	Община Любимец Държавни администрации	2022-2028	Общински бюджет, ПУДООС, и други
	2.2.7. Изграждане на система за разделно събиране на употребяван текстил(дрехи) и обувки с цел намаляване на обема на тесктила, попадащ в общия обем на отпадъците, чрез поставяне на контейнери за събиране на употребяване дрехи.	Община Любимец, Частни инвеститори	2022-2028	Частни инвеститори
	2.2.8. Организиране на информационни кампании за ползите от разделно събиране на рециклируемите отпадъци	Община Любимец	2022-2028	Общински бюджет и други

Програма за опазване на околната среда на община Любимец 2022-2028г.

Мярка 2.3: Подобряване на организацията по разделяне, временно съхранение, събиране и транспортиране и екологосъобразно обезвреждане на отпадъците	2.3.1. Закриване и рекултивация на съществуващото общинско депо за битови отпадъци в гр. Любимец, общ. Любимец	Община Любимец	2022-2028	ПУДООС, Общински бюджет
	2.3.2. Поставяне на видеонаблюдение и контрол на критичните точки за образуване на нерегламентирани сметища	Община Любимец	2022-2024	Общински бюджет, Държавен бюджет, МОСВ
	2.3.3. Подновяване на амортизираните съдове за смет /закупуване на нови/, обновяване и техническа поддръжка на транспортните средства за извозване на отпадъци	Община Любимец	2022-2028	Общински бюджет
Мярка 2.4: Нормативно регулиране и укрепване на административния капацитет на общината за управление на отпадъците	2.4.1. Приемане на промени в общинската нормативна уредба съобразно развитието и изискванията на европейското, националното законодателство и местните политики за отпадъци	-	2022-2028	-
	2.4.2. Обучения на служители в ОА и други общински звена по теми за управление на отпадъците	Община Любимец, МОСВ, НСОРБ	2022-2028	Общински бюджет, Държавен бюджет и др.
	2.4.3. Изграждане на единна информационна система за управление на отпадъците, която да осигурява възможност за събиране, съхранение и обработка на данните	Община Любимец	2022-2028	Общински бюджет и др. източници
	2.4.4. Изготвяне и публикуване на годишен отчет по изпълнение на дейностите заложи в Програмата за управление на отпадъците	Община Любимец	Постоянен веднъж годишно до 31 март	-
Мярка 2.5: Участие на обществеността и превръщането ѝ в ключов фактор при прилагане на	2.5.1. Публикуване на обяви за консултации, срещи, обществени обсъждания и други в процеса на вземане на решения по общински нормативни актове и документи в областта на отпадъците	Община Любимец	2022-2028	-

Програма за опазване на околната среда на община Любимец 2022-2028г.

йерархията на управление на отпадъците	2.5.2. Провеждане на информационни и разяснителни кампании и издаване на информационни материали за разделно събиране и подобряване на управлението на битовите отпадъци като ресурси в съответствие с мерките, предвидени в общинската програма за управление на отпадъците за различни възрастови и социални групи	Община Любимец	2022-2028	Общински бюджет и др.
	2.5.3. Провеждане на местни кампании по почистване на обществени зелени площи, паркове, градинки, площади и др.	Община Любимец	2022-2028	Общински бюджет и др.
	2.5.4. Организиране на конкурси на екологична тематика за деца и ученици	Община Любимец, училища и детски градини	2022-2028	Общински бюджет и др.
	2.5.5. Участие в национални кампании на ПУДООС	Община Любимец, кметства, училища и детски градини	2022-2028	ПУДООС

Специфична цел № 3 Опазване и поддържане на биологичното разнообразие

Мерки	Дейност	Отговорна институция	Срок	Източници на финансиране
Мярка 3.1: Ограничаване на негативните влияния върху биологичното разнообразие в община Любимец	3.1.1. Изготвяне и/или актуализация на планове за управление на Защитените зони и биоразнообразието в общината	Община Любимец	2022-2028	Общински бюджет и др.
	3.1.2. Изграждане на нови и поддържане на съществуващи екопътеки в общината	Община Любимец	2022-2028	Общински бюджет и др.
	3.1.3. Подобряване икономическата стойност на горите, увеличаване на зелените системи и залесителни мероприятия	Община Любимец	2022-2028	Общински бюджет и др.
	3.1.4. Картиране на биологичното	Община Любимец	2022-2028	МОСВ, ПУДООС и др.

Програма за опазване на околната среда на община Любимец 2022-2028г.

	разнообразие на територията на общината			
	3.1.5. Контрол при добив на дървесина от общинските гори	Община Любимец	постоянен	
	3.1.6. Реализация на залесителни мероприятия	Община Любимец	2028	Общински бюджет Европейски фондове
	3.1.7. Възстановяване на общински гори пострадали от пожари	Община Любимец	2022-2028	Общински бюджет Европейски фондове
	3.1.8. Проучване потребностите, разработка и реализация на проекти насочени към запазване и подобряване на биологичното разнообразие	Община Любимец	2022-2028	Общински бюджет ОПОС
	3.1.9. Контрол на билкосъбирачите и билкозаготвителните пунктове на територията на общината	Община Любимец РИОСВ - Хасково	2022-2028	Общински бюджет
Мярка 3.2: Устойчиво управление на защитените зони по Натура 2000 в община Любимец	3.2.1. Подобряване на природозащитното състояние на видове и типове природни местообитания на територията на мрежата Натура 2000	Община Любимец, РИОСВ - Хасково	2022-2028	Общински бюджет
	3.2.2. Подпомагане изпълнението на мерки по опазване и възстановяване на редки и застрашени растителни и животински видове, както и на ценни природни територии в общината	Община Любимец, РИОСВ - Хасково	2022-2028	ОПОС, ПУДООС и други финансиращи програми
	3.2.3. Изпълнение на предвидените лесоустройствени мероприятия по горскостопанските планове за горските територии	Община Любимец	2022-2028	ДБ, Общинския бюджет и други финансиращи програми
	3.2.4. Поддържане и опазване на ЗМ "Долната ова" находище на блатно кокиче и устойчиво ползване на биологичните ресурси	Община Любимец МОСВ	постоянен	Общината, МОСВ, ОПОС

Програма за опазване на околната среда на община Любимец 2022-2028г.

Специфична цел № 4: Запазване и поддържане на доброто качество на атмосферния въздух

Мерки	Дейност	Отговорна институция	Срок	Източници на финансиране
Мярка 4.1: Реализиране на проекти и дейности за ограничаване вредното въздействие от употреба на твърди горива и внедряване на падащи околната среда производства	4.1.1. Рехабилитация на съществуващата и изграждане на нова пътна и улична мрежа.	Община Любимец	2022-2028	Общински бюджет
	4.1.2. Контролно измерване на показателите на атмосферния въздух в населените места	Община Любимец	постоянен	Общински бюджет
	4.1.3. Увеличаване и поддържане на зелените площи в населените места - увеличаване на дървесната и храстова растителност в урбанизираните територии	Община Любимец	2022-2028	Общински бюджет
	4.1.4. Проучване и анализ на възможностите за осъществяване на връзки и последващо изграждане на газопреносна мрежа в община Любимец	Община Любимец	2022-2028	Общински бюджет и др.
	4.1.5. Реализиране на проекти за енергийна ефективност в общински сгради	Община Любимец	2022-2028	Общински бюджет Европейски фондове
	4.1.6. Провеждане на ежегодни информационни кампании за ползите от въвеждането на енергоспестяващи мерки и за вредното въздействие на изгарянето на твърди горива	Община Любимец	2022-2028	Общински бюджет

Програма за опазване на околната среда на община Любимец 2022-2028г.

Специфична цел № 5: Поддържане и развитие на зелените площи за широко обществено позване и подобряване чистотата на населените места

Мерки	Дейност	Отговорна институция	Срок	Източници на финансиране
Мярка 5.1: Подобряване чистотата на населените места, облагородяване и озеленяване на площите за обществено ползване	5.1.1. Ефективен контрол върху гражданите и фирмите за спазване изискванията на националните нормативни актове и местните наредби в областта на опазване на околната среда	Община Любимец	2022-2028	
	5.1.2. Реконструкция, благоустрояване и подобряване на физическата среда на гр. Любимец	Община Любимец	2022-2028	Общински бюджет ПУДООС
	5.1.3. Благоустрояване на паркове, зелени площи и зони за отдих в малки населени места	Община Любимец	2022-2028	Общински бюджет
	5.1.4. Организиране на ежегодни кампании за почистване на обществени зелени площи във всички населени на общината	Община Любимец	2022-2028	Общински бюджет
	5.1.5. Намаляване на емисиите на прах от общински улици и пътища, чрез редовно почистване и поддържане	Община Любимец	2022-2028	Общински бюджет
	5.1.6. Картотекиране, създаване и поддържане на регистър, на озеленени площи декоративна растителност в гр. Любимец	Община Любимец	2022-2028	Общински бюджет
	5.1.7. Контрол при извършване на подмяна на дървесната растителност в частните имоти	Община Любимец	2022-2028	Общински бюджет
	5.1.8. Залесяване на дървесна и храстова растителност в междублоковите продтранства и обособяване на зелени площи в кварталите и селата	Община Любимец	Постоянен	Общински бюджет

Програма за опазване на околната среда на община Любимец 2022-2028г.

Специфична цел № 6: Подобряване на административния капацитет за управление на околната среда и ангажиране на местното население

Мерки	Дейност	Отговорна институция	Срок	Източници на финансиране
Мярка 6.1: Осигуряване на възможности за повишаване на професионалната квалификация на кадрите, компетентни по управление на околната среда в Общинска администрация Любимец	6.1.1. Осигуряване на възможности за повишаване на професионалната квалификация на кадрите, компетентни по управление на околната среда	Община Любимец	2022 - 2028	НСОРБ, ДБ, Общински бюджет
	6.1.2. Създаване на общинска информационна система за мониторинг и управление на околната среда и регистър на зелени площи	Община Любимец	2022 - 2028	Общински бюджет
Мярка 6.2: Подобряване на информационната обезпеченост и ангажиране на местното население за опазване на околната среда	6.2.1. Консултации и обществени обсъждания в процеса на вземане на решения по общински нормативни актове и документи в областта на опазването на околната среда	Община Любимец	2022 - 2028	-
	6.2.2. Издаване и разпространение на информационни материали, свързани с опазването на околната среда	Община Любимец, РИОСВ, НПО	2022-2028	ПУДООС, Общински бюджет
	6.2.3. Провеждане на анкетни проучвания за мнението на населението за опазването на околната среда	Община Любимец	2022- 2028	-
	6.2.4. Организиране на конкурси на екологична тематика и „зелени“ училища за деца и ученици от общината	Община Любимец, Училища, Детски градини	2022 - 2028	-

VI. ОРГАНИЗАЦИЯ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМАТА

Спазването на екологичното законодателство и прилагането на политиката на Община Любимец, дефинирана в настоящата Програма за опазване на околната среда /ПООС/ за периода 2022-2028 г., се организира от Кмета на общината или от упълномощено от него друго длъжностно лице. Реализацията на Програмата може да се определи като процес на системно планиране, събиране и анализ на информация и данни, разработване на проекти, кандидатстване за финансиране, реализация на одобрените проекти и редица други контролни и съпътстващи дейности. В този смисъл е целесъобразно Общината да разработи и прилага единна стройна система, в която са ясно определени отговорниците за заложените проекти и дейности в ПООС.

Отговорният отдел и длъжностно лице за координация по изпълнението на програмата

Координацията по изпълнението на програмата ще се осъществява от Заместник Кмета на Община Любимец, както и от длъжностните лица, които притежават необходимата професионална квалификация за осъществяване на дейностите по околната среда.

Комисия за отчет и вземане на решения по отношение на възникнали проблеми

Общинската програма за опазване на околната среда се приема от Общинския съвет, който контролира изпълнението ѝ. В изпълнение на задълженията си по Закона за опазване на околната среда Кметът на общината ежегодно, ще внася в Общински съвет отчет за изпълнението на Програмата за околната среда, а при необходимост и предложения за нейното допълване и актуализиране. При разработването, допълването и актуализирането на програмата ще се привличат и представители на неправителствени организации.

Схемата за следене на напредъка на изпълнение на програмата.

Изпълнението на програмата ще се следи по съответствие на сроковете и очакваните конкретни резултати. Отчитането на резултатите от прилагането на програмата за изминалата календарна година ще става до края на месец март следващата година чрез изготвяне на отчет за изпълнението ѝ, както и цялостен отчет за изпълнение на програмата в края на срока на действие.

Периодичността на актуализация на програмата и отчета за изпълнението и пред Общинския съвет

Настоящата програма за опазване на околната среда в Община Любимец е отворен документ и подлежи на усъвършенстване, допълване и актуализиране. При настъпила промяна в приоритетите на общината, съществени изменения в съществуващите условия, промяна в нормативната уредба по опазване на околната среда, се подготвя актуализация на програмата чрез мотивирано предложение до Общински съвет - Любимец.

Информирание на РИОСВ и обществеността за изпълнение на програмата

Изпълнение на програмата се отчита пред Общински съвет - Любимец ежегодно, съгласно чл. 79 от Закона за опазване на околната среда. След приемането им отчетите се изпращат в РИОСВ - Хасково и се публикуват на интернет страницата на Община Любимец.

VII. МОНИТОРИНГ И КОНТРОЛ

Координиращ орган за наблюдение и оценка на изпълнението на ПООС на община Любимец 2022-2028 г. е РИОСВ - Хасково. Орган за контрол по изпълнение на Програмата е Общинският съвет.

Кметът на общината информира ежегодно Общинския съвет и обществеността за изпълнението на програмата през предходната календарна година. За целта се изготвя Отчет за изпълнение на Програмата за предходната година, който се представя **в срок до 31 март** и се публикува на Интернет страницата на общината. Копие от отчета се изпраща на РИОСВ – Хасково /ИАОС/.

Препоръчва се Годишният доклад да съдържа информация за: Същността на общинската политика за опазване на околната среда; Напредъка по изпълнението на целите, приоритетите и мерките; Възникналите проблеми и предприетите мерки за тяхното решаване; Осъществените мероприятия за осигуряване на информация и публичност на действията по изпълнение на политиката.

Контролът като основна функция на системата за управление има за цел да създаде условия за подобряване работата на общинската администрация и за формулиране на правилни управленски решения във връзка с изпълнение на тази политика.

Предвид разпределението в обхвата на работа и функционалните задачи, присъщи на контрола, неговата основна задача е свързана с осигуряване на законосъобразност при изпълнението на политиките за опазване на околната среда, както и целесъобразност изразяваща се в процеса на детайлизирано проследяване работата по изпълнение на ангажиментите на длъжностните лица по тази политика.

Същностната характеристика дефинираща обхвата и съдържанието на контролния процес във висока степен се определя от съществуващите законови изисквания по отношение осигуряване на законосъобразност в публични институции и органи на местната власт.

Община Любимец има разработена и функционираща вътрешна система за финансово управление и контрол, която на практика покрива изискванията за контрол върху законосъобразността на прилаганите инструменти при изпълнение на общински политики.

Реализирането на Програмата за опазване на околната среда на община Любимец е непрекъснат процес на изпълнение на дейностите, наблюдение, контрол и актуализация. Отчита се натрупания опит, трудностите и неуспехите, извършват се корекции на съществуващите вече насоки за развитие в посока към адаптиране на новите обстоятелства и промени във вътрешната и външна среда.

Главните рискове за постигането на стратегическите цели са свързани с комплекс от фактори, които до голяма степен са трудно предвидими в бъдещето. Това означава, че

реализацията на програмата трябва да бъде непрекъснат процес на наблюдение, контрол и актуализация, анализ и корекции при грешки, трудности и неуспехи за адаптиране на планираните дейности към новите обстоятелства и пазарни условия. Основните компоненти на Програмата за опазване на околната среда (визия, цели, приоритети и мерките в плана), имат за цел да дадат преди всичко перспективи и насоки за развитие, но нямат задължителен характер. Тези компоненти не ограничават възможността да бъдат разработвани, предлагани и реализирани и други практически мерки, програми и дейности, стига да са финансово и организационно обезпечени.

VIII. НОРМАТИВНА И СТРАТЕГИЧЕСКА РАМКА

- Интегриран план в областта на енергетиката и климата в Република България 2021-2030 г.
- Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие 2030 г.
- Национален план за управление на отпадъците в Република България 2021–2028 г.
- Националната програма за подобряване на качеството на атмосферния въздух 2018-2024 г.
- Националната програма за контрол на замърсяването на въздуха 2020-2030 г.
- Национална стратегия за намаляване на риска от бедствия 2018-2030 г.
- Национална програма за развитие: България 2030
- Национална стратегия за регионално развитие 2012-2022 г.
- Национална програма за приоритетно изграждане на селищни пречиствателни станции за отпадъчни води
- Национална стратегия за опазване на биологичното разнообразие
- Национална програма за предотвратяване на образуването на отпадъци
- Закон за опазване на околната среда
- Закон за водите
- Закон за управление на отпадъците
- Закон за чистотата на атмосферния въздух
- Закон за почвите
- Закон за защита от шума в околната среда
- Закон за подземните богатства
- Закон за опазване на земеделските земи
- Закон за биологичното разнообразие
- Закон за лечебните растения
- Закон за защитените територии
- Закон за защита на растенията
- Закон за защита на животните
- Закон за местните данъци и такси
- Наредба № 7 от 22 декември 2003 г. с посл. изм. ДВ. бр.21 от 1 Март 2013 г. за правила и нормативи за устройство на отделните територии и устройствени зони;
- Наредба №7 от 3 май 1999 г. за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух;

Програма за опазване на околната среда на община Любимец 2022-2028г.

- Наредба № 1 от 10 октомври 2007 г. за проучване, ползване и опазване на подземните води, с посл. изм. и доп. ДВ бр.102 от 23 Декември 2016 г.;
- Наредба № 2 от 13 септември 2007 г. за опазване на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници, с посл. изм. и доп. ДВ бр.30 / 09.12.2011 г.;
- Наредба № 3 от 16 октомври 2000 г. за условията и реда за проучване, проектиране, утвърждаване и експлоатация на санитарно-охранителните зони около водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване и около водоизточниците на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди;
- Наредба № 9 от 16 март 2001 г. за качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели, с посл. изм. и доп. ДВ бр.6 от 16 януари 2018 г.;
- Наредба № 2 от 8 юни 2011 г. за издаване на разрешителни за заустване на отпадъчни води във водни обекти и определяне на индивидуалните емисионни ограничения на точкови източници на замърсяване, с посл. изм. и доп. ДВ бр.48 от 27 юни 2015 г.;
- Наредба № 12 от 18 юни 2002 г. за качествените изисквания към повърхностни води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване, с посл. изм. и доп. ДВ бр.15 от 21 февруари 2012 г.;
- Наредба № 26 (посл. изм. ДВ. бр.30 от 22 Март 2002 г.) за рекултивация на нарушени терени, подобряване на слабопродуктивни земи, отнемане и оползотворяване на хумусния пласт;
- Наредба № 1 от 04 юни 2014 г. (изм. и доп. ДВ. бр.30 от 31 Март 2020 г.) за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри. Наредбата определя изискванията за предоставяне на информация на НСИ и ИАОС относно отпадъците и съоръженията и инсталациите за отпадъци, вкл. информация от общините.;
- Наредба № 4 от 5.04.2013 г. (изм. и доп. ДВ. бр.82 от 5 Октомври 2018 г.) за условията и изискванията за изграждането и експлоатацията на инсталации за изгаряне и инсталации за съвместно изгаряне на отпадъци;
- Наредба № 6 Обн. ДВ. бр.80 от 13 Септември 2013 г. (изм. и доп. ДВ. бр.13 от 7 Февруари 2017 г.) за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци.
- Наредба № 7 от 19.12.2013 год., посл. изм. и доп., ДВ бр. 7 от 20.01.2017 г. за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци;
- Наредба за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградимите отпадъци, Приета с ПМС № 20 от 25.01.2017 г., Обн. ДВ. бр.11 от 31 Януари 2017 г.
- Наредба за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали, Обн. ДВ.. бр.98 от 8 Декември 2017 г.;
- Наредба за опаковките и отпадъците от опаковки Обн. ДВ. бр.85 от 6 Ноември 2012г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.60 от 20 Юли 2018 г.;
- Наредба за отработените масла и отпадъчните нефтопродукти - 08.01.2013 г.;
- Наредба за излезлите от употреба моторни превозни средства, Обн. ДВ. бр.7 от 25 Януари 2013 г. (посл. изм. и доп. ДВ. бр.37 от 21 Април 2020 г.);

Програма за опазване на околната среда на община Любимец 2022-2028г.

- Наредба за излязлото от употреба електрическо и електронно оборудване, Обн. ДВ. бр.100 от 19 Ноември 2013 г., изм. ДВ. бр.30 от 15 Април 2016 г., изм. и доп. ДВ. бр.47 от 5 Юни 2018 г., изм. и доп. ДВ. бр.60 от 20 Юли 2018 г.;
- Наредба за батерии и акумулатори и за негодните за употреба батерии и акумулатори, Обн. ДВ. бр.2 от 8 Януари 2013 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.60 от 20 Юли 2018 г.;
- Наредба за изискванията за третиране на излезли от употреба гуми, Обн. ДВ. бр.73 от 25 Септември 2012 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.60 от 20 Юли 2018 г.;
- Наредба № 2 от 20 януари 2004 г. за привалата и изискванията за събиране на билки и генетичен материал от лечебни растения, обн. ДВ бр. 14 от 29 февруари 2004 г.;
- Наредба № 5 от 19 юли 2004 г. за изискванията, на които трябва да отговарят билкозаготвителните пунктове и складовете за билки, посл. изм. ДВ бр.66 от 10.08. 2018 г.;
- Наредба № 54 от 13 декември 2010 г. за дейността на националната система за мониторинг на шума в околната среда и за изискванията за провеждане на собствен мониторинг и предоставяне на информация от промишлените източници на шум в околната среда, обн. ДВ бр.3 от 11 януари 2011 г.;
- Наредба за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми, Обн. ДВ. бр.57 от 2 Юли 2004 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.67 от 23 Август 2019 г.;
- Наредба за условията и реда за извършване на оценка на въздействието върху околната среда, Обн. ДВ. бр.25 от 18 Март 2003 г., посл. изм. ДВ. бр.67 от 23 Август 2019 г.;
- Наредба за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони Приета с ПМС № 201 от 31.08.2007 г., обн., ДВ, бр. 73 от 11.09.2007 г., в сила от 11.09.2007 г., посл. изм. и доп., бр. 94 от 30.11.2012 г., в сила от 30.11.2012г.
- Указания на Министерството на околната среда и водите относно структурата и съдържанието на общинските програми за опазване на околната среда
- Наредба за опазване на околната среда и изграждане и опазване на зелената ситема на територията на община Любимец;
- Наредба за управление на отпадъците на територията на община Любимец;
- Наредба за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги на територията на Община Любимец;
- Наредба за опазване на обществения ред на община Любимец;